Leto XXIV., št. 172 | Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt | Ljubljana, sobota 29. julija 1944 | Preis — Cena 1.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 25 lir.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica st. 5. Telefon st. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo

Nordamerikanischer Grossangriff bei St. Lo dauert an

Gegenangriffe im Gange — Heftige Kämpfe südlich Florenz entbrannt — Grosse Abwehrschlacht an der Ostfront mit steigender Heftigkeit

Aus dem Führerhauptquartier, 28. Juli. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Kampfraum beiderseits St. Lo setzten die Nordamerikaner ihren Grossangriff den ganzen Tag über fort. Während ihnen östlich St. Lo nur einige unwesentliche Einbrüche gelangen, wurden unsere Truppen südwestlich der Stadt in erbitterten und beiderseits verlustreichen Kämpfen weiter nach Süden und Südwesten zurückgedrängt. Die Gegenangriffe zur Schliessung der an einigen Stellen aufgerissenen Front sind im Gange. 75 Panzer wurden abgeschossen.

Im Abschnitt von Caen führte der Gegner nur erfolglose Angriffe geringen Umfangs.

Jagd- und Schlachtfliegerverbände schossen in Luftkämpfen 10 feindliche Flugzeuge ab.

Torpedoflieger versenkten in der Nacht zum 27. Juli in der Seine-Bucht einen feindlichen Tanker von 4000 BRT und beschädigten 4 Transportschiffe mit 25.000 BRT und einen Zerstörer schwer.

Im Ostteil der Seine-Bucht erzielte eine Heeresküstenbatterie mehrere Treffer auf einem feindlichen Schlachtschiff.

Sicherungsfahrzeuge eines deutschen Geleits schossen vor der Loire-Mündung von acht angreifenden feindlichen Jagdbombern sechs ab.

Im französischen Raum wurden 42 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Schweres V 1-Vergeltungsfeuer liegt fast ununterbrochen auf dem Grossraum von London.

In Italien tastete der Feind unsere gesamte Front durch zahlreiche örtliche Angriffe ab. Der Schwerpunkt der feindlichen Aufklärungsvorstösse lag im Abschnitt südlich Florenz und an der Adriatischen Küste. Alle Angriffe wurden vor unseren Stellungen abgewiesen.

Seit den frühen Morgenstunden ist der Feind in breiter Front südlich Florenz erneut zum Grossangriff angetreten. Heftige Kämpfe sind entbrannt.

An der Ostfront hat die grosse Abwehrschlacht zwischen den Karpathen und dem Finnischen Meerbusen an Heftigkeit noch zugenommen. Nachdem es dem Feind an verschiedenen Abschnitten gelungen war, zum Teil tief in unsere Front einzubrechen, wurden zur Kräfteeinsparung in einigen Abschnitten vorspringende Frontbogen zurückgenommen. Im Zuge dieser Frontbegradigung wurden nach Zerstörung aller militärisch wichtigen Anlagen die Städte Lemberg, Brest-Litowsk, Bialystok und Dünaburg geräumt.

In Galizien setzten sich unsere Truppen befehlsgemäss auf neue Stellungen im Karpathenvorland ab und schlugen dann alle Angriffe der scharf nachdrängenden Sowjets ab.

Westlich des San sind wechselvolle Kämpfe mit vordringenden feindlichen Angriffsspitzen im Gange.

Zwischen dem oberen Bug und der Weichsel wurden von Panzern unterstützte Angriffe der Sowjets in erbittertem Ringen nach Abschuss zahlreicher feindlicher Panzer abgewiesen.

Im Abschnitt Bialystok und Kauen scheiterten örtliche Angriffe der Bolschewisten. Nördlich Kauen sind heftige Kämpfe mit feindlichen Panzern und Aufklärungskräften im Gange.

An der Front zwischen Dünaburg und dem Finnischen Meerbusen brachen wiederum zahlreiche schwere Angriffe verlustreich für den Feind zusammen.

Starke Schlachtfliegerverbände unterstützten die Abwehrkämpfe der Heeres und vernichteten in Tiefangriffen 71 feindliche Panzer und über 400 Fahrzeuge. In der Nacht waren der Bahnhof von Wilna und sowjetische Truppenansammlungen westlich Lublin das Angriffsziel schwerer deutscher Kampfflugzeuge.

Nordamerikanische Bomber führten einen Terrorangriff gegen Budapest. Durch deutsche und ungarische Luftverteidigungskräfte wurden 29 feindliche Flugzeuge, darunter 26 viermotorige Bomber, zum Absturz gebracht.

In der vergangenen Nacht warfen feindliche Flugzeuge Bomben auf einige Orte in Westdeutschland und in Ostpreussen. In der Stadt Insterburg entstanden Schäden und Personenverluste. Drei Flugzeuge wurden abgeschossen.

Hudi boji pri St. Loju

Berlin, 28. jul. V Normandiji so bili v četrtek ves dan hudi boji na področju pri St. Loju. Američani so skušali poglobiti svoje vdore ter jih razširiti. Vsak uspeh pa jih velja izredno težke izgube. Kljub množičnemu posegu moštva in materiala v borbo ni mogel sovražnik ohromiti zagrizene volje nemških vojakov do borbe. Vedno znova so ti hrabri možje dosegali uspeh za uspehom.

Tako se je izjalovil neki ameriški napad, ki so ga podpirali oklopniki. Narednik Weiner je kljub močnemu obstreljevanju topništva in metalcev granat s svojim težkim protioklopnim topom uničil in zažgal prvi oklopnik tipa »Sherman«, drugega pa ustavil. Nekaj ur pozneje so se približali sovražni ogledniški oklopniki ter dospeli prav tako v območje nemških protioklopniških topov. Zopet je začel narednik, navezan sam nase, obstreljevati sovražnika, zažgal prvi oklopnik ter pet minut za tem uničil še neki srednjetežki oklopnik.

Kakor ta narednik, nastopa mnogo grenadirjev in pionirjev proti sovražnim oklopnikom v odločni borbi. »Oklopniški strah« in »oklopniška pest« igrata v teh bojih prav tako veliko vlogo, kakor težko orožje oklopniških lovcev, oklopniških strelcev in topničarjev. Na ta način je uspelo onesposobiti v torek okroglo 50, v sredo 47 in včeraj 27 sovražnih oklopnikov za nadaljnjo borbo.

Novi napadi Američanov, ki so vdrli na področje zapadno od St. Loja, kažejo, da hoče sovražnik odrezati nemške čete, ki so nekoliko dalje proti severu na obalnem področju, od zalędja. Z izredno hudimi izgubami je uspelo sovražniku, da je s svojimi oklopniškimi oddelki pridobil nekaj ozemlja na področju izvira potoka Soullesa. Od tod je pritisnil sovražnik davi v zgodnjih urah znova proti jugozapadu. Poleg tega so pritisnili Američani na področju pri Lessayu in pri Berignyju vzhodno od St. Loja proti jugu. Stalni napadi lovskih bombnikov na nemške postojanke in ceste na področju blizu bojišča pa naj bi podpirali nadaljnje prodiranje. Nemške čete so vedno znova prehajale v protinapade. Ključ do važnih točk je v njih rokah in s tem so si omogočile tudi ureditev novih odpornih črt in možnost vseh potrebnih operativnih ukrepov.

Na področju južno in južnovzhodno od Caena je nemško topništvo ves dan brez odmora obstreljevalo pripravljalne postojanke britanskih oklopnikov in zbirališča čet. Pri teh napadih so sodelovale tudi baterije metalcev granat, ki se jih sovražnik tako boji. Salve granat so zažgale v mestnem področju Caena skladišča goriva in streliva. Ogromni črni oblaki so onemogočili nemškim topniškim opazovalcem pregled ciljev. Z ostrim uničevalnim ognjem [illegible] bil kar očitno onemogočen nameravani napad sovražnika. Zapadno od reke Orne so nemške čete s krajevnimi sunki vzpostavile na višinah vzhodno od St. Martina staro bojno črto v polnem obsegu.

Lovci in letalci so v nizkih poletih ves dan napadali sovražne napadalne kline, oddelke lovskih bombnikov in postojanke. Onemogočili so sovražnim bombnikom izvedbo njihovih glavnih nalog, uničili mnogo tovornih voz ter sestrelili po dosedanjih podatkih pet letal.

Slabo vreme nad vsem področjem Rokavskega preliva je znova onemogočilo obojestransko delavnost na morju. Nasprotno pa so bile nemške mornariške obalne baterije zelo aktivne. Topovi na Alderneyu so obstreljevali sovražni rušilec, ki se je takoj skril za umetno meglo in umaknil proti severu. Pri Dovru so napadle daljnostrelske baterije britanski 5 do 6 tisoč tonski tovorni parnik. Tudi ta ladja se je takoj umaknila. Prav tako je odrinila neka obalna baterija na področju Cap d'Antifer sovražne ladje od obale.

Nemški odpor vedno jačji

Stockholm, 28. jul. Kakor je razvidno iz angleških in ameriških poročil, se je izkazalo upanje Montgomeryja in Eisenhowra v uspeh nove ofenzive v Normandiji, ki se je pričela v torek, ponovno za zgrešeno. V Eisenhowerjevem glavnem stanu so menili, da je nemška odporna sila že ohromljena ter da se jim bo posrečilo z izrednim stopnjevanjem letalskih napadov pri St. Loju in Caenu istočasno prebiti nemško bojno črto. Vsled tega so silno ojačili delovanje letalstva, ki je bilo že tudi doslej precej močno. Na tesnem bojiščnem odseku so uporabili nič manj kot 3000 letal in od teh najmanj polovico štirimotornih bombnikov.

Toda tudi ta napad z najmočnejšimi bojnimi sredstvi se je izkazal za brezuspešnega. Ameriški vojni poročevalci soglasno javljajo, da se je nemški odpor prej povečal kakor zmanjšal. V britansko-ameriškem glavnem stanu so postali spričo teh okoliščin že precej previdnejši ter svarijo pred pričakovanimi »senzacionalnimi uspehi.«

Razlogi sovražnikovega zastoja v Normandiji

Ženeva, 28. jul. Tokrat je to neprekinjena, trdna borba, pravi dopisnik »Daily Maila« o bojih v Normandiji. Ni mogoče več zamolčati, da imajo Angleži in Američani velike izgube, kajti proti nemškim utrjenim postojankam in strojniškim gnezdom je uspešna le osamljena akcija. Od neke anglo-kanadske čete ni ostal noben častnik pri življenju. Boji se razvijajo počasi in so polni trpljenja. Zaradi tega je nespametno napovedovati rezultate te ofenzive. Nekaj pa je gotovo: Ozemlje je ugodno za obrambo. Nemcev je preveč, ki ga drže. Vedno več divizij se pojavlja na nemškem bojišču. Tudi najskromnejšo pridobitev ozemlja morajo zavezniki drago poplačati.

Nihče ne sme lahkomiselno domnevati, da je odprto ozemlje južno od Caena idealno za zaveznike. Bilo bi idealno, če bi imeli boljše oklopnike od nemških. Temu pa ni tako. Za zavezniško vojsko pomeni vsak nemški oklopniški oddelek nekaj strašnega.

»Daily Sketch« se pritožuje nad uspehi nemških ostrostrelcev. En sam ostrostrelec lahko ustavi ves oddelek.

Nedvomno je pojasnilo o vsem tem, ki ga je dal Allan Moorhead, vojni poročevalec dnevnika »Daily Expressa«, najjasnejše. Britanska javnost se upravičeno vprašuje, kaj je prav za prav smisel teh bojev, ki v njih ne pridejo nikamor naprej. On lahko na to odgovori, da imajo Nemci nekaj najboljših čet na normandijskem bojišču. Imajo odlične oklopnike tipa »Panter« in »Tiger« in še težje orožje.

Lizbona, 28. jul. »Medtem ko pripisujejo angleški komentarji zastoj zaveznikov v Normandiji hudim napakam« v oklopniški taktiki, so zavezniki dejansko napravili največjo napako s tem, da niso računali na hrabrost nemških vojakov«, pravi dnevnik »Informaciones«. List ugotavlja, da sta srdita borbenost in nedosežna morala nemških vojakov prekrižala zavezniške račune, ki so si jih le-ti napravili na podlagi svojega velikega števila vojaštva in materiala.

„Times" priznavajo

Stockholm, 28. jul. Vojaški strokovnjak lista »Times« je podal v četrtek pregled o položaju v Normandiji ter med ostalim navedel: Oklopniška ofenziva na področju Caena je prvotno dobro napredovala, se je pa nato zaustavila pred trdno zgrajeno nemško obrambno črto, v kateri je bilo dobro razporejenih mnogo topniških postojank. Nemci se niso le izredno trdovratno upirali, marveč so tudi divje in fanatično napadali.

Po nemških poročilih britanske čete niso mogle obdržati zasedenega ozemlja pri Tillyju. Jasno je, da preživljajo sedaj Angloameričani kritične trenutke.

Nezadovoljstvo v Moskvi

Stockholm, 28. jul. Prihod neke sovjetske vojaške komisije na normandijsko bojišče pomeni po mnenju dobro poučenih krogov, da se hočejo boljševiki osebno prepričati o razvoju operacij na zapadu. V Moskvi namreč niso zadovoljni, kakor sami javno priznavajo, z dosedanjim potekom invazije. Izjavljajo, da jih je napredovanje zavezniških čet razočaralo. Pričakovali so nekaj popolnoma drugega. Z različnih strani v Moskvi kažejo na to, da noče britanska generaliteta žrtvovati preveč krvi ter skuša doseči »zmago čim bolj poceni«. Ta taktika pa ni v nobenem razmerju z ogromnimi žrtvami ljudi in materiala, ki so doletele boljševike v zadnjih mesecih. Moskva sili, da bi se operacije pospešile z brezobzirnim posegom vseh razpoložljivih angleških in ameriških čet v borbo.

Izdajalska svojat

Berlin, 28. jul. V govoru dr. Goebbelsa, ki je omenil udeležence poskušenega udara dne 20. julija, je bil govor o:

1. generalu pehote Olbrichtu, ki je bil ustreljen po prekem sodu;

2. bivšem načelniku generalnega štaba generalnemu polkovniku Becku, ki se je pri aretaciji takoj sam ustrelil, in

3. generalnem polkovniku Hoeppnerju, ki je bil aretiran in ki čaka na svojo obsodbo.

Na Finskem vsi sovjetski napadi odbiti

Helsinki, 28. jul. Včerajšnje finsko vojno poročilo pravi:

Na Karelski ožini obojestransko delovanje težkega orožja. Južnozapadno od Hantale je bil odbit napad sovjetske stotnije. Severnovzhodno od Ladoškega jezera je napadlo včeraj s podporo močnih topniških in letalskih sil več sovjetskih polkov na široki bojni črti naše postojanke vzhodno in južnovzhodno od jezera Loimolana. Razen neznatnega vdora so bili odbiti vsi napadi.

Severnovzhodno od tega jezera ter zapadno od jezera Tolvaja se nadaljujejo težki boji. Vsi sunki so bili odbiti in so bile sovražniku prizadejane znatne izgube.

Letalske sile so bombardirale severnovzhodno od Ladoškega jezera sovražne baterije ter zbirališča topništva.

Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 4 sovražna letala.

Rumunsko vojno poročilo

Bukarešta, 28. jul. Včerajšnje rumunsko vojno poročilo se glasi:

Ob spodnjem Dnjestru, v srednji Besarabiji in na bojišču ob Moldavi je prišlo le do neznatnih spopadov.

V noči na 27. julija so sovražna strahovalna letala napadla Ploesti in več krajev v okrožju Prahovu Ilfi. Nemške in rumunske obrambne sile so sestrelili več štirimotornih bombnikov.

Uspehi nemškega topništva v Italiji

Berlin, 28. jul. Sovražnik je utrpel na italijanskem bojišču ne le v pehotni borbi v prvih črtah, temveč tudi na dovoznih cestah in pripravljalnih postojankah dan za dnem težke in krvave izgube. Te izgube angloameriških čet je povzročilo večinoma spretno nemško težko orožje in posebno srednje ter težko topništvo.

Tako je ugotovil nek nemški topniški opazovalec vzhodno od Livorna močan avtomobilski promet, katerega cilj je bil neki predel, poln grmovja nekoliko stran od ceste. Nadaljnje opazovanje je pokazalo, da so tam zbirali več čet in mnogo materijala. Ko je bil položaj popolnoma dognan, so pričele tri baterije obstreljevati sovražno postojanko. Ognjeni zublji in močan dim sta potrdila, da je bilo zažganih mnogo vozil. Po prvih salvah so pričeli ljudje, ki so bili zbrani na tesnem področju, bežati na vse strani, toda pravilno preloženi ogenj jih je povsod dohitel.

Preosnova republikanske fašistične stranke

Milan, 28. jul. Ob obletnici Badoglijevega državnega udara 25. julija je bila na Ducejevo povelje izvedena preureditev republikanske fašistične stranke na vojaški podlagi. Istočasno so ustanovili »črne brigade«. Po ukazu Duceja z dne 1. julija bo stranka preosnovana v vojaški organizem. Vsi fašisti, ki pripadajo stranki, v starosti od 18 do 60 let, a ne pripadajo vojski, tvorijo v bodoče »pomožni zbor črnih brigad«, ki bo sestavljen iz posameznih čet v »črnih brigadah«. V torek je bilo uvrščenih v »črne brigade« 20.000 skvadristov (starih fašističnih borcev). Direktorij stranke bo preosnovan v generalni štab tega fašističnega pomožnega zbora. Pomožni zbor bo imel vojaško disciplino ter bo podrejen vojnemu pravu ter vojnemu sodstvu. Posamezni krajevni oddelki pomožnega zbora so podrejeni pokrajinskim vladnim načelnikom.

Severnoameriški velenapad pri St. Loju še traja

Protinapadi so v teku — Južno od Firenc so se razvili hudi boji — Naraščajoča silovitost obrambne bitke na vzhodu

Führerjev glavni stan, 28. jul. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

Na področju na obeh straneh St. Loja so Američani ves dan nadaljevali svoj velenapad. Medtem ko so jim vzhodno od St. Loja uspeli le nebistveni vdori, so bile naše čete južnozapadno od mesta potisnjene dalje proti jugu in jugozapadu v srditih in za obe strani izgub polnih bojih. Protinapadi za povezanje na nekaterih mestih raztrganega bojišča so v teku. 75 oklopnikov je bilo uničenih.

Na odseku pri Caenu je izvedel sovražnik le brezuspešne napade majhnega obsega.

Oddelki lovskih in borbenih letal so sestrelili v zračnih spopadih 10 sovražnih letal.

Torpedni letalci so potopili v noči na 27. julij v Seinskem zalivu sovražno 4000-tonsko petrolejsko ladjo ter hudo poškodovali 4 prevozne ladje s 25.000 tonami in 1 rušilec.

V vzhodnem delu Seinskega zaliva je obalna baterija vojske večkrat zadela neko sovražno bojno ladjo.

Zaščitne ladje neke nemške spremljave so sestrelile pred izlivom Loire od 8 napadajočih 6 sovražnih lovskih bombnikov.

Na francoskem področju je bilo v boju ubitih 42 teroristov.

Težak maščevalni ogenj orožja »V 1« je skoraj neprestano na velepodročju Londona.

V Italiji je sovražnik pretipal vse naše bojišče s številnimi krajevnimi napadi. Težišče sovražnikovih ogledniških sunkov je bilo področje južno od Firenc in ob jadranski obali. Vsi napadi so bili odbiti pred našimi postojankami.

Od zgodnjih jutranjih ur je pričel sovražnik na širokem bojišču južno od Firenc ponovno svoj napad. Razvili so se srditi boji.

Na vzhodnem bojišču je velika obrambna bitka med Karpati in Finskim zalivom narasla v silovitosti. Potem ko je sovražniku na različnih odsekih uspelo, da je deloma vdrl globoko v naše bojišče, so se nekateri naši naprej moleči bojiščni loki umaknili nazaj, da bi se prihranile sile na nekaterih odsekih. V izvedbi teh izravnav so bila po uničenju vseh vojno važnih naprav opuščena mesta Lvov, Brest Litovsk, Bialistok in Dvinsk.

V Galiciji so se naše čete na povelje umaknile na nove postojanke na Karpatskem predgorju ter odbile potem vse napade za njimi pritiskajočih boljševikov.

Zapadno od Sana so v teku izpremenjene polni boji z naprej prodirajočimi sovražnimi napadalnimi klini.

Med zgornjim Bugom in Vislo so bili v ogorčenem boju odbiti napadi boljševikov, ki so jih podpirali oklopniki, izmed katerih je bilo mnogo uničenih.

Na odseku Bialistok in Kovno so se izjalovili krajevni boljševiški napadi. Severno od Kovna so v teku ogorčeni boji s sovražnimi oklopniki in ogledniškimi silami.

Na bojišču med Dvinskom in Finskim zalivom so se zopet z izgubami izjalovili mnogi težki sovražni napadi.

Močni oddelki borbenih letal so podpirali obrambne boje vojske ter uničili v nizkih poletih 71 sovražnih oklopnikov in nad 400 vozil. V noči so bili kolodvor v Vilni in sovjetska zbirališča čet zapadno od Lubljana cilj napadov težkih nemških bojnih letal.

Severnoameriški bombniki so izvedli strahovalni napad na Budimpešto. Nemške in rumunske letalske obrambne sile so sestrelile 29 sovražnih letal, med temi 26 štirimotornih bombnikov.

V pretekli noči so odvrgla sovražna letala bombe na nekaj krajev v zapadni Nemčiji in vzhodni Prusiji. V mestu Insterburg so nastale izgube med prebivalstvom in škoda. Tri letala so bila sestreljena.

Inozemski tisk o govoru ministra dr. Göbbelsa

Madrid, 28. jul. Govor nemškega propagandnega ministra dr. Goebbelsa nemškemu narodu je napravil v Španiji močan vtis. Vsi časopisi v Madridu so objavili na prvi strani govor ter sliko dr. Goebbelsa. Izjave dr. Goebbelsa o naraščajoči proizvajalni sili nemške industrije ter neomajno prepričanje o zmagi, ki je govorilo iz besed nemškega ministra, smatrajo v španski javnosti za znamenje, da namerava Nemčija v tej vojni izpregovoriti še odločilno besedo. Napoved dr. Goebbelsa, da se bo posebno na vzhodnem bojišču položaj kmalu izpremenil v nemško korist, so vsi, predvsem pa odločilni španski krogi živahno pozdravili, ker je iz tega razvidno, da igra komunistična nevarnost po sodbi nemškega vodstva še isto odločilno vlogo kakor prvega dne vojne proti Sovjetski zvezi.

Budimpešta, 28. jul. Radijski govor ministra dr. Goebbelsa je objavilo madžarsko časopisje pod velikimi naslovi, pri čemer je zavzelo svoje stališče do tega »mojstrskega dela«, kakor ga časopisje naziva.

Vtis govora na madžarska uradna mesta tolmači dnevnik »Budapester Nachrichten« v komentarju, v katerem pravi med drugim: »Govor ministra dr. Goebbelsa je izzval v madžarskem narodu in javnosti najboljši odmev. Izvajanja dr. Goebbelsa, ki je govoril prvič kot generalni pooblaščenec za totalni poseg v vojno, so ojačila madžarski narod v prepričanju, da je doživela Nemčija z 20. julijem mogočen vzpon. Delovanje božje Previdnosti pri sramotnem atentatu je vplivalo na nemški narod kot mogočen opomin, da se je pričel čas za zadnjo koncentracijo vseh moralnih in materialnih sil za dosego zmage in za zagotovitev nadaljnjega obstoja svobodne in mogočne Nemčije«.

Boljševiki se nič ne ozirajo na zavezniške ugovore

Stockholm, 28. jul. »Stockholms Tidningen«, »Svenska Dagbladet« in »Morgon Tidningen« objavljajo uvodnike o poljskem vprašanju. »Stockholms Tidningen« pravi med drugim, da si že lahko mislimo, kaj bo nastalo, če bo bodočo usodo Poljske koval »osvobodilni odbor«, čigar najvažnejša članica je komunistična pisateljica Vanda Vasiljevskaja. Zveze z Moskvo bi bile potem tako »intimne«, da bi bila poljska suverenost bolj navidezna kot resnična. Če je to vzorec, po katerem hoče Moskva urediti svoje odnošaje z državami, ki mejijo na Sovjetsko zvezo, potem imajo te države vzrok, da z velikim pesimizmom gledajo na bodočnost in na mir. »Morgen Tidningen« izjavlja, da bo pripravila rešitev vzhodno-evropskih problemov zaveznikom le sramoto. Boljševiki očitno niso pripravljeni sprejeti druge rešitve kot čisto sovjetsko. Boljševiki hočejo ravnati po lastni razsodnosti in jih ameriški in britanski ugovori nič ne brigajo. Zmagovita rdeča armada je verjetno argument, ki ga London ter Washington mnogo bolj upoštevata kot vse emigrantske zahteve. To velja očitno tako za Poljsko kakor tudi za baltske države.

Vloga „poljskega sovjeta"

Amsterdam, 28. jul. Kakor javlja angleška poročevalska služba, je bila v prisotnosti Stalina podpisana pogodba med sovjetskim poveljništvom in »poljskim sovjetom«. Pogodba določa med drugim, da ima glavno oblast na področju vojaških operacij, kjer se bore edinice sovjetske vojske na bivšem poljskem ozemlju, vrhovni poveljnik sovjetskih čet. Nalalje je »poljski sovjet« dolžan v poljskih krajih urediti upravni aparat in skrbeti za mobilizacijo »poljskih oboroženih sil«, pri čemer mora aktivno sodelovati z sovjetskim vrhovnim poveljnikom. Pri podpisu pogodbe so zastopali Sovjetsko zvezo med drugimi tudi zunanji komisar Molotov ter namestnik zunanjega komisarja Višinski, »poljski sovjet« pa njegov predsednik Vitoš.

Ženeva, 28. jul. »New York Times« z obžalovanjem ugotavlja, da je napravila Sovjetska zveza z ustanovitvijo poljskega komiteja »nadaljnji korak«, ki predstavlja enostransko delovanje in o katerem se ni preje posvetovala z zavezniki. Zaradi tega bo po mnenju časopisa postavljeno vprašanje, kako se naj spravi v sklad sovjetsko delovanje z obvezami Sovjetske zveze, ki predvidevajo stalno sporazumevanje z Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami.

Anglija in Mikolajczyk

Amsterdam, 28. jul. Kakor poroča britanska informacijska služba, je izjavil zunanji minister Eden v spodnji zbornici: »V ničemer se ni izpremenilo zadržanje britanske vlade, ki nadalje priznava poljsko vlado pod vodstvom Mikolajczyka. Spodnja zbornica je lahko prepričana, da bo storila angleška vlada vse, kar je v njeni moči, da bi dovedla do skorajšnje rešitve problem med obema prijateljskima narodoma, ki sta združena v vojni proti skupnemu sovražniku.«

Stockholm, 28. jul. Kakor poroča agencija Reuter, je predsednik poljskega begunskega odbora Mikolajczyk na poti v Moskvo, kjer se namerava razgovarjati s sovjetsko vlado o »sovjetsko-poljskih odnošajih«.

Berlinski tisk o poljskem vprašanju

Berlin, 28. jul. V presoji političnega položaja opozarja današnje berlinsko jutranje časopisje v zvezi z Edenovo izjavo v spodnji zbornici, da je Anglija ponovno klonila pred zahtevami Kremlja ter izročila Poljsko boljševizmu. Tako pravi »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da je zunanji minister Eden v sredo prosil poslance, naj mu ne stavijo nikakih nadaljnjih vprašanj v zadevi poljskega begunskega odbora, da ne bi položaj »postal še slabši«. S tem je napisala Anglija zadnji list zgodovine britanskih garancij. Kar so v Nemčiji vedno poudarjali, se je zgodilo: «Poljake so izročili boljševikom na milost in nemilost, potem ko so jim še do zadnje minute zatrjevali, da so v varstvu Anglije. Churchill sam je sedaj dal Poljakom v Londonu nasvet, da se sami obrnejo na Kremelj. To je tragični konec obljube kakršnih je London dal zelo mnogo vsem mogočim evropskim državam.«

Dnevnik »Völkischer Beobachter« pravi, da nima Anglija nobene moči, da bi spremenila stališče boljševikov do kakršnega koli vprašanja, in to ne velja samo v poljskem primeru. Vsekakor je sedaj v Angliji in Zedinjenih državah že mnogo pristašev Sovjetske zveze, ki se jim pričenja dozdevati, da vodi Stalin kakor doslej staro politiko Kominterne in da uporablja vojno kot orodje za svetovno revolucionarno razširjenje boljševiškega gospodstva. Če pa sedaj ta ali oni časopis v Londonu ali New Yorku neprijetno in jokavo ugotavlja, da so boljševiki s svojimi poljskimi lutkami brez oklevanja postavili zaveznike pred gotova dejstva, tedaj je imela ta tožba seveda premalo teže napram vezi, ki veže Rooseveltovo politiko in Churchilla na silo svojeglavega Kremlja. Kvečjemu bodo poskušali »rešiti« kvadraturo tega kroga s tem, da naženejo londonske Poljake z brcami in triki v Moskvo, da se sami ponižajo pred boljševiki ter se z njimi dogovore.

Enakost in enakopravnost

V javnem življenju skoraj nikdar ni popularno, nastopati proti političnim geslom, ki jih brezvestni demagogi mečejo nekritični in lahkoverni množici. Navadno je vedno tako, da je treba imeti več poguma govoriti in braniti resnico, kakor pa katerokoli politično ali socialno neresnico. Duhovno in moralno močni morajo biti oni, ki ulici nakljub branijo svoje prepričanje in se ne boje zameriti se množici z resnico, ki ni po godu njenim nagonom in utvaram.

Misel in način komunizma sta zasnovana na množici. Komunizem hoče s popolnim socialnim izenačenjem uničiti naravne svojstvenosti osebnosti in jih ponižati na številke, katerih seštevek mu da vsemogočno množico, »ki je eno telo, eno srce, en udar«. Komunistično vrednotenje je količinsko, množično in ne kakovostno, individualno. V komunističnem družbenem redu ni prostora za človekovo osebo, ker zanika človeku pravico, da bi živel tudi svoje lastno življenje, ki je in mora biti neodvisno od množice. Ker je komunizem brezoseben in celo protioseben, je nenaraven in protiživljenjski. Družbeni red, ki ne vrednoti človeka po njegovi naravni različnosti, marveč le kot drobec v množici, ne služi človeku. Skupnost, ki hoče biti sama sebi namen, ki zanika naravo in upravičene koristi posameznikov in celo zahteva, da v njej popolnoma izginejo, nima upravičenosti niti da nastane, niti da obstane. Vsako prizadevanje utrditi družbo in pospešiti njen napredek z izpodrivanjem osebnosti družbo slabi in zavira vsak zdrav razvoj. Brez nadarjenih in svojstvenih osebnosti se družba sploh ne da zamisliti, razumno organizirati in razvijati.

Ena resnic, ki je nasprotna demagoškim geslom »vsi bomo popolnoma enaki!« ali »vsi bomo imeli popolnoma enako!«, za katerimi se rada podi kratkovidna množica, je resnica o naravni in nujni neenakosti ljudi v družbi. Absolutna socialna enakost ljudi bi bila uresničljiva le v redu, ki bi ne bil več človeška družba.

Neenakost ljudi je naravna. Ljudje si niso enaki po svoji nadarjenosti, pridnosti, spretnosti, varčnosti, vestnosti, telesni moči in drugih svojstvih. Človek se razlikuje od človeka — mož od žene, mož od moža in žena od žene — po duševnih, po nravnih in telesnih lastnostih. Neenakost ljudi je tudi nujna. Družba med popolnoma enakimi ljudmi bi bila nemogoča in takim ljudem bi se sploh ne bilo treba družiti, ker bi bili drug drugemu skoraj nepotrebni. Smisel vsake družbe je prav v delitvi dela med njene člane in v vzajemni pomoči za uresničevanje skupnega namena. Človek je sicer že po naravi družaben, da pa prav smotrna delitev dela za vzajemno podpiranje spaja ljudi v družbo, dokazuje soodvisnost v njej ,ki raste sorazmerno z razčlenjenostjo dela. Naravna različnost ljudi je podlaga za delitev dela in za hierarhijo položajev v družbi. Noben resen sociolog ne zanika razlik med ljudmi po umstvenih, nravnih in telesnih svojstvih in tudi ne socialnih posledic, nujno izhajajočih iz teh razlik.

Nobena organizacija ni možna brez urejene nadrejenosti in podrejenosti, ki pa seveda ne smeta biti samovoljno gospodovanje ali predpravice, marveč poverjena služba. Družbeni red in način vladanja se lahko spreminjata, ni pa mogoče odstraniti razlik glede položaja državljanov. Brez teh razlik je država sploh nemogoča. Vsaka organizacija ima svojo hierarhijo, sodobna družba je zgrajena piramidalno. Tako je tudi v sovjetski uniji, v tem edinem izkustvenem primeru komunistične države. Tudi ona je zgrajena na hierarhiji nadrejenosti in podrejenosti, kakor je to v vseh drugih državah. Tudi tam imajo lestvico položajev, poglavarja države in cestne pometače, maršala in redove, ravnatelje in vratarje, pa čeprav se po vrhu vsi skupaj imenujejo še »tovariši«. V tem pogledu je vse tako ,kakor v »buržujskih« družbah. V vsaki družbi so torej nujne in neizogibne, v človeški naravi in potrebah same družbe utemeljene razlike glede položaja njenih članov. Kjer se ne priznavajo naravne in nujne razlike med ljudmi v družbi, se tudi zanikajo vse avtoritete.

S tem, da zanikamo absolutno enakost ljudi v družbi — ne zato, ker bi je ne želeli, marveč ker je nemogoča — ne trdimo, da so dosedanje socialne razlike med ljudmi utemeljene in pravične. Nasprotno, priznavamo in trdimo, da so kričeča nasprotja, ki niso utemeljena niti v človeški naravi niti v družbeni potrebi. Ni mogoče trpeti takih razlik, da bi ljudje istočasno umirali od preobjedenosti in od lakote, da bi na enem kontinentu zažigali dobrine ali krmili z njimi živino, ko na drugem milijoni ljudi stradajo. Odstraniti je treba razlike, ki ponižujejo, in uresničiti »znosljivo neenakost«.

Nobena družbena reforma, niti revolucija ne bi mogla popolnoma odpraviti socialne neenakosti, pač pa moramo stremeti za tem, da dosežemo pravično in na najnujnejši obseg omejeno neenakost. Samo to more biti uresničljiv socialni ideal, drugo so utopije. Neenakost bo trajna, kakor bo trajno človek različen od človeka in bodo trajne različne potrebe in opravila v družbi. Težnja socialnega razvoja, ki smo ga dolžni pospeševati, gre vztrajno v pravcu čim večje izravnave socialnih razlik, vendar površina družbe ne bo nikoli ravnina. Ta razvoj ima svoje meje, preko katerih ne bo mogel, ne da bi uničil naravo človeka in pogoje družbe, kajti popolni duhovni in gospodarski komunizem pomeni konec obeh.

Preprosti, a tudi šolani ljudje pogosto zamenjujejo oziroma istovetijo pojma enakost in enakopravnost. Ljudje so sicer enaki po svoji podobi, pred Bogom in smrtjo vendar je v družbenih odnosih bolj upoštevana enakopravnost. Ko govorimo o enakosti pred zakonom, mislimo na enakopravnost, na dosegljivost vseh pravic in položajev v družbi pod enakimi pogoji za vse, na enako zaščito oblastev — skratka, na enako postopanje z vsemi, na katere se zakon nanaša. Zakon lahko ustanovi enakopravnost državljanov, ne more pa enakosti in enakovrednosti. Enakopravnost zahteva odpravo vsakršnih privilegijev in vsakršne protekcije ter brezpogojno upoštevanje moralnih, duševnih in telesnih kakovosti članov družbe pri določanju njih položajev. Enakopravnosti ni nasprotna različnost ljudi v družbi. Krivična ni v naravi človeka in družbeni potrebi utemeljena neenakost, ki je prav izraz enakopravnosti, marveč je krivična zahteva po absolutni enakosti neenakih ljudi. Neenakost, ki jo družba priznava v svojem redu, mora biti seveda združena ne samo z odgovarjajočimi pravicami, marveč tudi sorazmernimi bremeni, dolžnostmi in odgovornostmi.

Ko težimo za socialnim napredkom, mislimo na odstranitev krivičnih razlik, na enakopravnost in ne na absolutno enakost ljudi. Vsaka resnično napredna sprememba družbe je razširila krog enakopravnih ljudi iz področja enakopravnosti; tudi po tej vojni bomo naredili velik korak v tej smeri. Seveda je vprašanje enakopravnosti v družbi vezano na kulturno stopnjo in svetovni nazor. Včasih se je neenakopravnost utemeljevala z ozirom na spol, veroizpoved, stan in imetje. Ta merila so načelno že zdavnaj premagana, vendar še ne tudi dejansko povsem odpravljena. Vprašanje, ki ga moramo rešiti, je tedaj vprašanje resničnega izvajanja načelno priznane enakopravnosti in njenega razširjenja na vse ljudi in vsa področja .

Zavezniška zmaga — socialna propast

Ženeva, 28. jul. Zavezniška končna zmaga bi pomenila propast vsega socialnega reda, ki je doslej še vezal skupaj človeško družbo, ugotavlja angleški tednik »Cavalcade«. Povsod bi nastopile socialne krize in revolucije in to tudi v Angliji. Da v Angliji 7 % prebivalstva kontrolira 93 % vsega narodnega premoženja, to se v tem »stoletju preobratov« nikakor ne bo moglo nadaljevati.

Reakcionarna klika vplivnih velekapitalistov ter konzervativcev pa hoče očividno zadržati naravo ali celo zakreniti zgodovino. To se jim pa ne bo posrečilo, če se še tako zelo trudijo. Takšno ravnanje vladajočega britanskega razreda bo povzročilo socialne nemire in še vse hujše stvari. Ker odklanja konzervatizem v Angliji socialne izpremembe in hoče obdržati, kar sedaj poseduje, je tudi angleška zunanja politika neprekinjen ples na vrvi, ki je napeta preko prepada.

Sedaj je en konec vrvi v rokah Zedinjenih držav, drugi pa v Sovjetski zvezi. Dejansko je Sovjetska zveza močna, angloameriški finančni kapitalizem pa le navidezno močan, kajti znašel se bo, ko bo ta vojna končana, pred največjo krizo

Gole izmišljotine

Tokio, 28. jul. Zastopnik japonskega informacijskega urada Iguši je izjavil na sestanku s tujimi novinarji, da so sovražna poročila o zaponsko - nemških poizkusih, skleniti mir s posredovanjem Vatikana, gole izmišljotine. Ko je obiskal japonski zastopnik 17. julija papeža, je bil to le pozdravni obisk o priliki premestitve japonskega veleposlaništva iz mestnega področja v Vatikan. Kombinacije o kakšnih mirovnih pogajanjih niso resnične. Ta poročila so le dokaz sovražnikove negotovosti, kako bi dobil vojno. Iguši je poudaril, da ne bo prej miru, dokler ne bosta zmagali Nemčija in Japonska.

Obvestila »Prevoda«

Poziv prebivalcem v Ljubljani

Prejemnikom živilskih nakaznic v Ljubljani strogo naročamo, da takoj, ko prejmejo živilske nakaznice za mesec avgust, najkasneje pa do 3. avgusta t. l., oddajo naročilnice, s katerimi so opremljene živilske nakaznice, svojemu trgovcu ali zadrugi, odnosno kuhinji ali gostilni, ako so tam celodnevno na hrani. Družinski glavarji so dolžni skrbeti, da oddajo vse naročilnice svoje družine naenkrat in na prvo naročilnico napišejo ime in naslov družinskega glavarja.

Kdor naročilnice ne bo oddal do 3. avgusta, ni opravičen zahtevati rac. živil od trgovca, četudi ima živilsko nakaznico in je vpisan pri trgovcu kot redni odjemalec. »Prevod«, Novi trg 4/II, bo sprejemal po 3. avgustu naročilnice le od onih potrošnikov, ki se bodo izkazali, da so živilske nakaznice prejeli po tem dnevu.

Poziv trgovcem in zadrugam

Naročilnice za mesec avgust sprejemajo razdeljevalci rac. živil v Ljubljani do 3. avgusta t. l. in to le od onih odjemalcev, ki so vpisani v seznam ali jih je v juliju pripisal »Prevod«. Naročilnice naj spnejo ali sešijejo po gospodinjstvih in na zunanjo stran napišejo ime in naslov družinskega poglavarja. Nato naj svežnje uredijo po abecednem redu, točno kakor so vpisani v seznamu odjemalcev, jih zvežejo in vložijo v papirnate vrečice, na katere napišejo naslov predložitelja in navedejo v številkah, koliko naročilnic je vloženih za posamezne vrste blaga. **Vse to oddajte do 6. avgusta t. l. »Prevodu«, Novi trg 4/II. Potrošniku, ki naročilnice ni pravočasno oddal, dobavitelj ne sme izdati rac. blaga, četudi je vpisan v seznam potrošnikov, ker ne bo mogel z naročilnicami opravičiti oddanih odrezkov.**

Posebno opozorilo

vsem trgovcem, zadrugam, pekom, gostilniškim obratom, mlekarnam itd.

Opozarjamo ponovno vse zgoraj navedene obrate, da se točno držijo roka za oddajo prijave zalog. Vsi trgovci, peki, zadruge, gostilniški obrati in mlekarne morajo prijaviti vse racionirano blago vključno vžigalice in milo, katero se nahaja v zalogi na dan 31. julija opoldne.

Te prijave naj navedeni obrati prineso na Prevod, Gosposka ulica 12-I soba št. 11, **najkasneje do 3. avgusta.** Po tem roku prijav ne bomo več sprejemali. **Trgovcem, zadrugam, pekom in gostilniškim obratom, kateri ne bi prinesli do naznačenega roka prijav, bomo ustavili nadaljno dobavo rac. živil.**

Odrezki živilskih in tobačnih nakaznic za julij

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo sprejemal odrezke živilskih in tobačnih nakaznic za mesec julij od trgovcev, pekov in trafikantov v II. nadstropju palače Bate tako, da pridejo na vrsto **2. avgusta** od 8. do 9. ure trgovci z začetnicami A—Be, od 9. do 10. ure trgovci z začetnicami Bl—F, od 10. do 11. ure G—Ia, od 11. do 12. ure Ie—Ka, od 15. do 16. ure Ke—Ko, od 16. do 17. ure Kr—Le, od 17. do 18. ure trgovci z začetnicami Lo—Ma. — Dne **3. avgusta** od 8. do 9. ure pridejo na vrsto trgovci z začetnicami Me—Mu, od 9. do 10. ure N do Pa, od 10. do 11. ure Pe—Po, od 11. do 12. ure Pr—So, od 15. do 16. ure St—To, od 16. do 17. ure Tr—V, od 17. do 18. ure trgovci z začetnicama Z in Ž.

Dne 4. avgusta od S. do 9. ure pridejo na vrsto **trafikanti** z začetnicami A—H, od 9. do 10. ure I—L, od 10. do 11. ure M—P, od 11. do 12. R—Ž.

Dne 4. avgusta od 15. do 16. ure pridejo na vrsto **peki** z začetnicami A—J, od 16. do 17. ure K—Pl, od 17. do 18. ure pa peki z začetnicami Po—Ž.

Po gostinskih obratih nabrane živilske odrezke bo MPU prevzemal samo **3. in 4. avgusta od 8. do 12. ure v nekdanji Mahrovi hiši na Krekovem trgu 10, I. nadstr. Nakazila** na oddane odrezke bodo pa ti obrati dobili tudi tam tako, da 7. avgusta pridejo na vrsto obrati z začetnicami A do C, 8. avgusta z začetnicama Č in D, 9. avgusta E in F, 10. avgusta G in H, 11. avgusta I in J, 12. avgusta L, 14. avgusta M—O, 16. avgusta P in R, 17. avgusta S in Š, 18. avgusta T—V, 19. avgusta pa obrati z začetnicama Z in Ž.

Neprekinjeno obstreljevanje južne Anglije

Stockholm, 28. jul. Londonska poročevalska služba javlja: V noči na petek so se nadaljevali napadi z letečimi bombami na južno Anglijo in londonsko področje. Nastale so izgube med prebivalstvom in škoda.

Po neki Reuterjevi vesti so odstrelili Nemci tudi davi na vsezgodaj leteče bombe na južno Anglijo in London, kjer so nastale nove izgube in materialna škoda.

Pomanjkanje stanovanj zaradi letečih bomb

Ženeva, 28. jul. »Takoj hiše za žrtve letečih bomb!« Pod tem naslovom je objavil angleški tednik »New Leader« članek, v katerem pravi: Pomanjkanje stanovanj je postalo zaradi letečih bomb najnujnejši angleški notranjepolitični problem. Dosegel bo v prihodnjih mesecih ogromen obseg, če bo trajalo obstreljevanje Londona in južne Anglije z letečimi bombami dalje in če se bo vlada branila takoj zgraditi nove stanovanjske hiše. Že preden so se pričeli novi nemški napadi na London, je vladalo v Londonu občutno pomanjkanje stanovanj. Po previdni oceni je bilo v Londonu 100.000 hiš premalo. Od takrat pa se je položaj bistveno poslabšal. List sedaj zahteva, da država prevzame posestva bogatašev v okolici Londona in na deželi ter jih uredi za one, ki nimajo stanovanj. Kajti ne sme se več ponoviti, da se zateka prebivalstvo Londona na postaje podzemske železnice ter se za stalno nastaniti na neprikladnih mestih. Naravnost sramotno je, da so v Londonu družine, ki ne vedo, kje bodo prenočile in kam bodo dale svojo borno revščino, medtem ko pa so hiše bogatašev na deželi prazne. Eventualno bo potrebno delovne sile izločiti iz vojske ter dati na razpolago potrebne ladje, da bo čim prej lahko uvoženo potrebno gradivo. Nekaj angleških tvornic pa bi morale pričeti izdelovati stanovanjsko opremo.

Spominjajte se slepih!

Katastrofalni oskrbovalni položaj v Italiji

Stockholm, 28. jul. V angleškem časopisu »Liberty« je priobčil John Daly članek pod naslovom: »Ali nas ljubi osvobojena Italija?« Člankar se bavi z nerednim stanjem v italijanskem preskrbovanju živil ter zvrača vso odgovornost na organizacijo AMGOT. Pri tem ugotavlja, da so posledice teh razmer za zaveznike vedno neznosnejše. Pred zasedbo italijanskega področja so obljubljali vse mogoče, sedaj pa ko je čas, nihče ne misli, da bi izpolnil obljube. To pa vpliva na razpoloženje zelo slabo, kajti povprečni Italijan ima neke vrste otroško naravo. Nekaj mu je bilo obljubljeno in je sedaj razočaran. Neki Italijan je člankarju to razložil na naslednji način: »Ko so bili Nemci pri nas, so nam obljubili vaši agentje raj, obdan s plotom, doslej pa nismo videli niti plota.« V podrobnem poroča John Daly, kako je prišlo do takih razmer v Italiji ter jih ilustrira z marsikaterimi posameznostmi. Z razvojem bojev v Italiji je postal Neapelj vzor za zavezniško zasedbo in za organizacijo AMGOT. Toda zavezniški vojaški vladi že v Siciliji ni uspelo, da bi rešila najvažnejše vprašanje, problem živil. V nekaj tednih so postali »osvobodilci« za vse Sicilijance zatiralci.

Organizacija AMGOT je hotela zakriti svoj neuspeh z utemeljitvijo, da je bilo vse delovanje šele poizkus, sedaj pa je nesreča hotela, da so nastale enake razmere, kakor so se pojavile na Siciliji in v Neapolju, na vsem področju zasedene Italije. Tega pa si Angleži in Američani niso mogli dolgo privoščiti. Neuspeh zaveznikov bi lahko vplival na zadržanje vseh evropskih narodov.

Pritožba Italijanov proti zaveznikom se torej glasi, da so imele italijanske družine pod nemško oblastjo dovolj živil, medtem ko je pod zavezniško vlado dobila družina s 5 člani le toliko živil, da je lahko prehranila 3 člane. Iz tega sklepamo, da sta morala dva člana družine umreti od lakote ali pa je moralo vseh 5 ljudi oslabeti zaradi nezadostne hrane.

Člankar razlaga na to, da se je izkazala organizacija AMGOT v Italiji že takoj od početka za nesposobno, da bi obvladala prehranjevalni položaj. Ena njenih odredb je bila prepoved prevoznega prometa, s čimer je bilo takoj izzvano pomanjkanje življenjskih potrebščin. Toda ni bilo samo to dovolj, da so dali prebivalcem premalo živil, pekarne so jih po vrhu tega še goljufale.

John Daly je nato ugotovil, da je treba v kratkem času nekaj storiti, da ne bo prišlo do nemirov, kakršni so že nastali v južni Italiji.

Nemiri v Rimu

Milan, 28. jul. Policijski šef angloameriške vojaške uprave, ameriški podpolkovnik Pollock je odredil, kakor je poročala neka sovražna radijska oddajna postaja, aretacijo voditeljev velikega javnega zborovanja, ki je bilo 24. julija v Rimu. Kakor poročajo nadalje, je prišlo zaradi pomankanja življenjskih potrebščin v posameznih rimskih okrajih do večjih nemirov, tako da je morala posegti vmes policija ter aretirati kolovodje demonstrantov.

Po uradnem poročilu policije bodo aretirani voditelji teh nemirov postavljeni takoj pred zavezniško vojaško sodišče. Nadalje je bilo odpuščenih v zvezi s temi nemiri več sto nameščencev italijanske centrale za preskrbo z življenjskimi potrebščinami.

Milan, 28. jul. Kakor poroča agencija Reuter, je odredil policijski šef zavezniške vojaške uprave v Rimu takojšnjo aretacijo šefa glavnega zapora v Rimu Regina Coeli. Istočasno je bila odrejena aretacija številnih vodilnih uradnikov italijanske uprave jetnišnic.

Bonomijeve težave

Milan, 28. jul. Ministrski predsednik italijanske lutkovne vlade v Rimu Bonomi je označil pri prevzemu vodstva zunanjega ministrstva glavne smernice ter cilje, ki jih zasleduje njegova vlada v zunanji politiki, ter pri tem priznal neomejeno sodelovanje z zapadnimi plutokracijami in boljševizmom. Govor dokazuje znova popolno odvisnost italijanske lutkovne vlade od zapadnih plutokracij ter njeno prizadevanje, da bi ohranila čim tesnejše odnošaje z boljševiško Rusijo.

Vse politično, gospodarsko in finančno življenje zasedene Italije, vsa vojaška in civilna uprava so, tako je izjavil Bonomi med ostalim, podrejene nadzorstvu zavezniških narodov. Na željo anglosaških vlad so se obvezali vsi ministri, da bodo točno izpolnjevali kapitulacijske pogoje, za katerih objavo je dala vlada svoje privoljenje. Kapitulacijski pogoji so izredno ponižujoči. Nadalje je izjavil Bonomi, da je neobhodno potrebno, da demokratična Italija proglasi svojo »intimno solidarnost« z Sovjetsko zvezo in Zedinjenimi državami.

Milan, 28. jul. Kakor javljajo iz Rima, so se ponesrečili vsi poskusi Bonomija, da bi preprečil že dalj časa napovedani odstop voditelja liberalne stranke in znanega filozofa Benedetta Croceja. Za Crocejevega naslednika je bil imenovan kot minister brez listnice dr. Carradini.

Gospodarstvo

= **Plačilo davkov.** Davčna uprava za mesto Ljubljana objavlja, da dospe v smislu člena 148 zak. o neposrednih davkih v tretjem četrtletju v plačilo: a) dne 1. julija 1944 tretji obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; b) dne 15. avgusta 1944 prvi obrok zemljarine. Vsi navedeni davki zapadejo v plačilo in se morajo plačati najkasneje do 15. avgusta 1944. Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razlogov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto Ljubljana in na Mestnem poglavarstvu v Ljubljani.

= **Desettisoč plugov, izdelanih v Srbiji.** Kakor smo že kratko poročali, je lani pričela tvrdka Vistad v nekdanji tvornici municije v Valjevu izdelovati kmetijske stroje, predvsem pluge, in je te dni izdelala desettisoči plug. Predsednik srbske vlade general Milan Nedič je ob tej priliki izdal pohvalno naredbo, v kateri je posebej omenjen voditelj obrata inž. Nikola Stanković. Enako so pohvaljeni tudi njegovi neumorni delavci in uradniki. Poleg 10.000 plugov je tvrdka izdelala še 4.000 bran. Na razstavi, ki je bila prirejena ob priliki proslave, so bile postavljene tudi prve tri mlatilnice, ki so bile izdelane v tvornici. Če bi tvrdka imela na razpolago več surovin, bi lahko dvignila svojo proizvodnjo na dnevnih 500 plugov. Tvrdka izdeluje še drugo kmetijsko orodje in razne kmetijske priprave.

= **Letos bo Madžarska imela zopet dovolj paprike za izvoz.** Lani je imela Madžarska le slabo letino paprike, kar je dovedlo že zgodaj do prepovedi izvoza paprike. Letos pa obeta letina obilen pridelek in je madžarska vlada izdala že vse ukrepe, da pride čim prej na trg nova paprika, ki bo v znatnih količinah na razpolago tudi za izvoz.

= **Oddaja starega perila za begunce v Rumuniji.** Rumunska vlada je odredila, da mora vsak polnoletni državljan z izjemo vojnih invalidov in vojnih sirot, malih kmetov in onih prebivalcev v mestih, ki imajo dohodke pod 50.000 lejev na leto, oddati za oskrbo beguncev in oškodovancev pri bombnih napadih določeno minimalno količino starega perila. Zakon določa kot minimum eno srajco, ene spodnje hlače in en par nogavic. Židje morajo oddati večje količine. Perilo, ki bo na ta način oddano, bo uporabljeno izključno za oskrbo 150.000 beguncev iz vzhodnih pokrajin in iz bombardiranih mest evakuiranega prebivalstva.

= **Pasivna trgovinska bilanca Zedinjenih držav z Južno Ameriko.** Trgovinski minister Zedinjenih držav je te dni iznesel podatke o zunanji trgovini Zedinjenih držav z Južno in Srednjo Ameriko, ki je bila lani visoko pasivna. Južnoameriške države so morale občutno povečati svoj izvoz v Severno Ameriko, ki pa sama ne more nuditi južnoameriškim in srednjeameriškim državam enake protivrednosti v blagu. Uvoz Zedinjenih držav iz Južne in Srednje Amerike se je lani dvignil od 980 na 1.310 milijonov dolarjev, med tem ko so se v istem času blagovne dobave Zedinjenih držav v Južno in Srednjo Ameriko povečale le od 720 na 820 milijonov dolarjev. V zadnjih štirih letih pred sedanjo vojno so imele Zedinjene države v blagovnem prometu z Južno in Srednjo Ameriko še izvozni presežek v povprečni višini 410 milijonov dolarjev na leto. Že v letu 1942. je pokazal trgovinski promet z Južno in Srednjo Ameriko uvozni presežek v višini 260 milijonov dolarjev, ki se je lani dvignil celo na 490 milijonov dolarjev. Zedinjene države skušajo razliko kriti z odprodajo zlata v Južno Ameriko, ki pa ne potrebuje zlata temveč surovine in industrijske izdelke. Takega blaga pa Zedinjene države ne morejo dobaviti v potrebnem obsegu.

= **K zavezniški valutni konferenci.** V soboto, 15. julija je ameriški zakladni minister Morgenthau z velikim zadovoljstvom sporočil, da je prišlo do sporazuma o ustanovitvi mednarodnega valutnega fonda. Po došlih poročilih pa sporazum ni popoln, ker so ga predstavniki številnih držav sprejeli le s pridržkom, in sicer v znak protesta zaradi prenizko odmerjenih kvot. Med temi državami navajajo Kitajsko, Egipt, Francijo, Indijo in Novo Zelandijo. Pred zaključkom je prišlo še do viharnih debat. Samo debata o višini kvot posameznih držav je trajala preko 12 ur. Od kvote ni odvisen samo kredit posameznih držav v tuji valuti, temveč je odvisna tudi glasovalna pravica v vodstvu fonda. Vprašanje kvot je sprožilo velik prepir zaradi tega, ker predstavlja kvota gospodarsko in s tem tudi politično veljavo posamezne države v povojni dobi. Mnoge države so zgolj iz prestižnih razlogov zahtevale višje predloge. To velja zlasti za Sovjetsko zvezo in za Zedinjene države. Sovjetski delegati so stavili še številne druge zahteve, zlasti zmanjšanje vplačil v zlatu za države, ki jih je vojna najbolj prizadela. Končno je bilo določeno — upoštevajoč seveda pridržke posameznih držav — da bo znašala kvota Zedinjenih držav 2.75 milijarde dolarjev, kvota Velike Britanije 1.3 milijarde in kvota Sovjetske zveze 1.2 milijarde. V vrstnem redu slede potem Kitajska s kvoto 550 milijonov, Francija s kvoto 450 milijonov, Indija s 400 milijoni in Kanada s 300 milijoni. Mehiki je bila priznana kvota 90, Boliviji 60, Čileju, Kolumbiji in Novi Zelandiji po 50 milijonov itd. Glasovalna pravica naj bi bila tako urejena, da pripada vsaki državi najprej 250 glasov, potem pa še za vsakih 100.000 dolarjev kvote po 1 glas. Tako naj bi imele Zedinjene države 27.750 glasov, Velika Britanija 13.250 glasov in Sovjetska zveza 12.250 glasov od skupnih 199.000 glasov. Državi z najmanjšo kvoto pol milijona dolarjev (Panama in Liberija) naj bi imeli po 255 glasov. Fond bo ustanovljen šele po vojni, ko bodo včlanjene države, ki predstavljajo 65% vseh glasov, dale svoj pristanek. Prej kakor v 8 do 10 mesecih ni pričakovati, da bi ameriški kongres sporazum odobril. Od te odobritve pa bo odvisna ustanovitev fonda. Doslej še ni prišlo do sporazuma, ali naj bo sedež fonda v Angliji ali v Zedinjenih državah. Od 12 direktorjev fonda je 5 mest rezerviranih za Zedinjene države, Anglijo, Sovjetsko zvezo, Kitajsko in Francijo. Dve nadaljnji mesti sta rezervirani za ostale ameriške države, za ves ostali svet pa je določenih samo 5 mest. Konferenca še ni zaključena, čeprav so delegacije zapustile Bretton Wood. Ni še rešeno vprašanje ustanovitve mednarodne banke za gospodarsko obnovo. Zdi se, da bodo pogajanja za ustanovitev te banke prinesla še večje težave. Do novega sestanka bosta o tem vprašanju razpravljali dve komisiji.

Newyorški nadškof v Rimu

Amsterdam, 28. jul. Kakor javlja agencija Reuter je prispel v petek zvečer msgr. Spellman, newyorški nadškof v Vatikan.

Ne samo stanovanja, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v primeru alarma ponoči sicer ne morete in ne smete niti za trenutek osvetliti stopnišča. Kako nerodno je hoditi po temnih stopnicah in hodnikih, ste gotovo že tudi sami skusili. Še mnogo bolj pa se to občuti v naglici in nervozi, ko vsakdo hiti, da je čimprej v zakloniišču.

Ali niste pomislili, da drugim ovirate vstop v zakloniišče, če se postavite pred vhod z namenom, da v svojo zabavo nadzirate, kdo vse prihaja v zakloniišče.

Petrolej, ki ste ga prejeli za rezervno razsvetljavo v zakloniišču, ni dovoljeno uporabljati za privatno uporabo. Od časa do časa bodo policijski organi vršili nadzor, če imate še dobljeno količino petroleja.

Iz borbe proti tolovajem

Slej ko prej prihajajo skoro vsak dan poročila o novih uspehih slovenskih domobrancev. Tako je 21. t. m. mala, a zelo okretna patrulja borovniške udarne čete presenetila tri tolovaje v vasi Sabočevo. Težko so tolovaji lezli in sopihali navkreber, ker so nosili polne nahrbtnike, katere jim je nabasala »tovariška« roka kakšnega terenca ali terenke. Šlo je seveda na račun poštenih ljudi, kajti od svojega terenci in terenke ne dajejo, pač pa od tujega po tistem starem reku »S tujo roko je lahko kače loviti«.

Ko so ti gozdni »junaki« prišli na pravilno razdaljo, so jih domobranci pozdravili z ognjem. Dva tolovaja sta takoj padla. Kdo sta bila: tujca ali prisilna mobiliziranca? Ne, bila sta domačina, eden iz Dola, drugi iz Brezovice. Imena naj pove »Dragoman« iz »Slov. poročevalca« v svojih solzavih in za lase privlečenih anekdotah, katerim niti sam ne verjame.

Dne 20. julija je hotela tolovajska zaseda preprečiti pot patruilji novomeških domobrancev pri Sela-Žumberku. To bi bilo zopet nekaj za »Dragomana«. Pa je rezultat bil: trije mrtvi tolovaji v zasedi. Lastnih izgub domobranci zopet niso imeli nič. V »Poročevalcu« pa jih bo gotovo par desetin, poleg tega, kajti lastni beg imenujejo tolovaji »poročanje šabu«.

Patrulji sledeča četa novomeških domobrancev je operirala v področju Lužarjev Kal—Rdeči Kal—Škofije. Oddelek javlja lakonično naslednji rezultat: 16 tolovajev mrtvih, 1 zajet, lastne izgube: mrtvih nič, ranjenih nič. Ali bo »Poročevalec« spet malo polagal lahkovernim čitateljem?

Koliko orožja je bilo zaplenjenega tolovajem, je najbolje razvidno iz zaupnih aktov raznih njihovih »brigad« in »divizij«. O priliki bomo objavili nekatere od njih. Orožje imajo sedaj slovenski domobranci ter jim ga vse »štabovsko« laganje ne more vzeti.

Mogoče bi »Dragoman« iz »Slov. poročevalca« povedal, kaj je nosil s seboj 18. julija kurir 3. bataljona II. brigade, ali pa, kje je obveščevalec IX. brigade Pr. J., ko je izginil pri vasi Luče. Tako si bo vsaj zaslužil pravo ime OF, kar pomeni v tolovajskem žargonu »organizirana farbarija«.

Dne 19. t. m. je patrulja novomeških udarnikov našla pri vasi Debeče 20 tolovajev, o čemer so listi že poročali. Patrulja je iznenada otvorila ogenj in obležalo je devet — ne domobrancev ,temveč tolovajev in tolovajk. »Dobro izvežbani« tolovaji niso oddali niti enega strela. Druga patrulja je pri Veliki Loki opazila dva tolovaja, ki domobrancev niti počakala nista. Da bi lažje bežala in da bi poveljnik domobranskega bataljona verjel, da je njegova patrulja res lovila tolovaje, so ti pustili kot zgovoren dokaz kar vse svoje kasete s strelivom.

Dne 24. julija se je patrulja rakovskih domobrancev spopadla s tolovajsko zasedo na Srednji Slivnici. Kratek, a oster naskok, par udarcev z mino in obležalo je 6 tolovajev. Druga patrulja je istega dne odkrila v Jelšah malo ročno skladišče s čisto lepo uporabnimi stvarmi.

Kronika

* **Povratek Nemcev.** Zadnje čase je bilo repatriiranih 350.000 nemških rojakov iz Rusije. Nedavno se je vrnilo iz Transnistrije 130.000 nemških rojakov, tako da je sedaj doseglo število povratnikov 908.000 oseb. Ti povratniki so večinoma živeli v Voliniji, Galiciji, v okolici Holma, Lublina, v Besarabiji, severni in južni Bukovini, v Dobrudži, v Bosni ter na Kavkazu in ob Dnjestru.

* **Prijave za delo.** »Reichsarbeitsblatt« priobčuje poziv vsem moškim od 16. do 65., ženskam pa od 17. do 45. leta, da se morajo 1. avgusta javiti na razpolago državi za namene totalne vojne. Izvzete so samo ženske, ki imajo dva otroka pod 14. letom starosti.

* **Riza Pahlewi umrl.** Iz Adane poroča DNB, da je v Johannesburgu v južni Afriki umrl bivši perzijski šah Mohamed Riza Pahlewi.

* **Šolski pouk na Madžarskem.** Listi poročajo, da se pouk na madžarskih šolah ne bo začel niti 1. avgusta niti 1. septembra, kakor je bilo prvotno določeno. Sklenjeno je bilo, da bodo za učence dvakrat do trikrat na teden predavanja. Učiteljі so bili pozvani, naj svoje dopuste prekinejo in se pripravijo za potovalna predavanja, ki jih bodo imeli pred evakuiranimi učenci.

* **Letalska nesreča.** Kakor poroča agencija EFE, se je v Venezueli zrušilo neko prevozno letalo, pri čemer je bilo 10 potnikov ubitih ter 2 težko ranjena. Težko je bil tudi poškodovan znani igralec baseballa Jose Perez.

* **Newyorški škof pri papežu.** Reuter poroča iz Rima, da je bil katoliški nadškof iz New Yorka Spellman sprejet pri papežu v zasebni avdijenci.

* **15 strank v Rimu.** Nedavno je bila v Rimu ustanovljena nova stranka. S tem se je njih število dvignilo na 15. Razen 6 strank, ki tvorijo Bonomijevo vlado, je še cela vrsta manjših strank, ki pri sestavi vlade niso prišle v poštev.

* **Los Angeles mesto najštevilnejših ločitev.** Medtem, ko je bilo doslej mesto Reno znano kot kraj, v katerem se je izvršilo največ ločitev, je prevzel sedaj vodstvo, kakor poroča »United Press«, Los Angeles. V prvi polovici letošnjega leta je bilo sklenjenih v Renu 6.712 zakonov ter izvedenih 3040 ločitev. V istem času pa je bilo v Los Angelesu 11.799 ločitev, medtem ko je bilo sklenjenih le 16.578 zakonov.

Iz Ljubljane

u— **Nov grob.** Po daljši bolezni je dotrpela vdova po inženirju ga. Olga Križajeva. Za njo žalujejo sestri Vilma Repičeva in Leopoldina Leskovičeva ter drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo rajno spremili v soboto ob pol 16 iz kapele sv. Krištofa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Domobranski podnarednik Janez Malovrh** se je smrtno ponesrečil. Star je bil komaj dobrih 18 let, a je spadal med navdušene pionirje Slovenskega domobranstva. Njegov pogreb bo v soboto ob 17. popoldne na Viču iz pred tamošnje cerkve na pokopališče. Posebej so k pogrebu vabljeni vsi tisti, ki so se udeležili prvega domobranskega nastopa v javnosti dne 10. oktobra lanskega leta.

u— **Odlikovanje hrvatskega konzula.** — »Narodne novine« v Zagrebu z dne 13. julija t. l. so objavile odredbo Poglavnika dr. Pavelića o odlikovanjih. Poglavnik je v znak priznanja odlikoval tudi hrvaškega generalnega konzula v Ljubljani prof. Saliha Baljića z redom za zasluge I. stopnje z zvezdo. To je najvišje hrvatsko odlikovanje za zasluge. Prof. Salihu Baljiću, ki je iskren prijatelj Slovencev, prav prisrčno čestitamo.

u— **Državnim upokojencem!** Z veljavnostjo od 1. decembra 1943 je priznana državnim upokojencem 43% vojna doklada. Ker je finančna direkcija nakazila za izplačilo pokojnin za mesec avgust 1944 že zaključila pred objavo tega poviška, bodo pokojnine za avgust izplačane v dosedanji izmeri prve dni avgusta. Nova vojna doklada za devet mesecev (december 1943—avgust 1944) pa bo posebej nakazana predvidoma še tekom meseca avgusta t. l. — Združenje javnih uslužbencev ljubljanske pokrajine.

u— **Obvezno cepljenje proti davici, in sicer drugo** za vse one nad dve leti stare otroke, ki so bili pred 14 dnevi že prvič cepljeni, bo — kakor smo že objavili — prihodnji teden v ponedeljek in torek v Mestnem domu, v sredo na Viču, v četrtek v Mostah in v petek v Sp. Šiški, vsakokrat ob 17. uri v istem prostoru kot prvič. Starši, ki so svoje otroke morebiti zamudili pripeljati k prvemu cepljenju, jih lahko izjemoma ob tej priliki pripeljejo šele k prvemu cepljenju.

u— **Malo knjižno žrebanje.** Gotovo še nikdar niste žrebali tako, da bi vsak žreb zadel. Pri ZP, oddelku za tombolo, zadenete z vsakim žrebom 40 lir vredno knjigo, če plačate 30 lir in sežete v vrečico, kjer je 6 vrst listkov. Na vsakem listku je napisano, kaj ste zadeli. Kdor ima srečo, utegne potegniti 100 lir vredno bibliofilsko tombolsko tablico. Ta bo dobil v kratkem S. Šalijevo: »Spev moji zemlji.« Ostale knjige pa dobi takoj pri žrebanju, te so: »Oljki« ali »Cvet in sad« ali »Anekdote« ali »En starček je živel...« ali »Po živalskem svetu«. Žrebati morete v Gradišču št. 2 in v Ulici 3. maja. Tam kupujte bibliofilske tombolske tablice po 100 lir. — Najmanjši dobitek bo vreden okrog 700 lir, najvišji pa 6000 lir.

u— **Učite se strojepisja!** Praktično znanje, potrebno v vsakem zasebnem ali javnem poklicu. Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — prično 1., 2. in 3. avgusta. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Moderna strojepisnica, desetprstna metoda. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče **»Christofov učni zavod«**, Domobranska 15.

u— **Gospodinjske pomočnice!** Boljševiško komunistični bes še vedno rovari po naši slovenski domovini. Borba proti temu okrutnežu je najsvetejša naloga vsega slovenskega naroda. V tej borbi hočemo tudi me podpirati naše ljudstvo. Udeležile se bomo vse protikomunističnega predavanja, ki se bo za nas vršilo v nedeljo 30. julija ob 5. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

u— **Srednješolce in srednješolke** opozarjamo na tukajšnje počitniške tečaje vseh predmetov. Temeljita priprava za naslednji višji razred, oddelki za popravne in privatne izpite. Izbira predmetov po želji. Pričetek 3. avgusta. Vpisovanje dnevno. Informacije: Specijalne strokovne instrukcije za srednje šole, **Kongresni trg 2.**

u— **Gospodinje!** Opozorite Vaše služkinje na protikomunistično predavanje, ki se bo vršilo zanje v nedeljo 30. julija ob 5. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Gospodinje, tudi vaša dolžnost je, da z borbo proti komunizmu pomagate graditi narodu lepšo bodočnost.

u— **Škofijska dobrodelna pisarna** sporoča: Izplačevanje rednih mesečnih podpor za avgust se bo vršilo sledeče dneve in v sledečem redu: 31. julija za dijake in zavode. Za vse ostale pa: 1. avgusta A—G; 2. avg. H—K; 3. avg. L—R; 4. avg. S—Ž. Prinesite s seboj podporne knjižice! Nove prošnje se te dni ne sprejemajo in enkratne podpore ne izplačujejo! Od 1.—5. avg. je pisarna za begunce zaprta!

u— **Bodoče prvošolce-lke in drugošolce-lke** opozarjamo na tukajšnji počitniški korepetitorij »Napredek«, ki pripravlja dijake-inje iz vseh predmetov ali posamezno v ločenih oddelkih za prvi oz. drugi razred gimnazije. Pričetek 3. avgusta. Vpisovanje dnevno. Informacije: Specijalne strokovne instrukcije, **Kongresni trg 2.** — Središče mesta.

u— **Novost v Tivoliju** na otroškem igrišču. V soboto popoldne ob 16. uri bo v otroškem raju lutkovna prireditev. Izvajali bodo mični igri »Pavliha na počitnicah« in »Pavliha zvesti služabnik«. Napisal in priredil profesor Niko Kuret.

u— **Stenografije ali knjigovodstva in nemščine** se z lahkoto naučite med počitnicami v posebnem tečaju. Pričetek 2. avgusta. Učne ure dogovorno ob prostem času obiskovalcev-lk. Priporočljivo zlasti tudi dijakom-injam srednjih in strokovnih šol. Vpisovanje dnevno. Informacije: **Trgovski učni zavod,** Kongresni trg 2-II.

u— **Zavodu za slepe v Kočevju,** začasno v Ljubljani, je poklonila namesto cvetja na grob pokojnega g. Volka Ivana tvrdka A. Prelog na Tyrševi cesti znesek 500 lir. Za darovani znesek se uprava zavoda slepih najsrčnejše zahvaljuje.

u— **Za dijake-inje in absolvente-inje srednjih in strokovnih šol** prično 1., 2. in 3. avgusta posebni počitniški eno- in dvomesečni strojepisni tečaji. Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev. — Lahka desetprstna metoda. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče **»Christofov učni zavod«,** Domobranska 15.

u— **Nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so zadnje dni sprejeli spet nekaj ponesrečencev iz mesta in z dežele. Z zlomljeno levico je iskal zdravniške pomoči 17letni sin posestnika Franc Brenčič z Vrhnike. Po stopnicah je padel in si zlomil levico 32letni natakar Anton Nevečny iz Ljubljane. 84letni upokojeni kretnik Jakob Pezdir iz Ljubljane si je pri padcu zlomil desnico. Z gugalnice je padla in si zlomila desnico 8letna hčerka delavca Helena Frantarjeva iz Ljubljane. Iz Dobrunj so pripeljali v bolnišnico z zlomljeno desno roko 13letnega dijaka Vladimirja Lukanca, ki se je poškodoval v gozdu. S kolesa je padel in se potolkel po glavi 38letni posestnik Franc Repar iz Šmarja, 57letni mestni uslužbenec Karel Žertuš iz Ljubljane je padel s kozolca in si zlomil desno nogo.

Čitajte in skrbno zasledujte opozorila in navodila o zaščiti pred letalskimi napadi, ki izhajajo dnevno v časopisju. Ne pozabite na te objave ter se točno ravnajte po njih!

Nespametni so oni, ki se smejejo tistim, ki se vestno drže navodil za zaščito pred letalskimi napadi, ker se ravno njim lahko zgodi, da bodo bridko obžalovali svojo neumestno junaštvo in vsevednost.

Iz Novega mesta

Pomoč beguncem. V Novem mestu je poiskalo zatočišča mnogo beguncev, posebno žen in otrok, ki so bili brez vsakih sredstev pregnani s svojih domov. Položaj teh pregnancev je zelo težak, ker so brez vsega. Natrpani v raznih stanovanjskih prostorih morajo žene in otroci spati na golih tleh. Zato poziva okrajno glavarstvo vse meščanstvo, posebno pa še premožnejše sloje, da posodijo ali darujejo v ta namen razne vrste posteljnine ali posteljne opreme. Vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel, samo da je še uporabljiv. Naj ne bo Novomeščana, ki bi šel mimo trpečega sobrata brez sočutja, ki pa naj ga dejansko pokaže. Na zahtevo bodo po uporabi vsi darovi vrnjeni lastnikom. Predmete je oddati na policijski stražnici 1 v pritličju mestnega magistrata.

Naš trg. Kljub oblačnemu nebu je bil živilski trg v ponedeljek zelo živahen in dobro založen z domačimi vrtnimi in poljskimi pridelki. Cene se drže. Krompir, tudi kifeljčar, je po 7 L, stročji fižol po 11 do 12 L, jedilne buče 3 L, zelje in ohrovt 8 L, pesa 5 L, grah 8—10 L, kumare 10 L — vse za kg. Domače kumarice za vlaganje so po 14 L. Endivija 1—1½ L za glavo. Kolerabica še vedno po liri. Šopek šalotke po liri, enako korenje in peteršilj. Jabolka 7—8 L kg, borovnice 6 L. Mnogo je bilo posebno borovnic. Celo maline je prinesla neka okoličanka. Dosti je tudi lisičk, saj so gozdovi dobro namočeni. Paprika je še draga — po 2 L kos. Mnogo je bilo na trgu tudi rož in zdravilnih čajev ter domačih hrušk, po 4 za Liro. Cene pujskov so bile iste kot pretekli teden.

Konec prahu. V lepih sončnih dneh se je vsak trenotek dvigal po mestnih ulicah gost oblak prahu ter legal pasantom na obleko in vdiral v stanovanja skozi z deskami zabita okna. Bila je to velika nadloga. Na pobudo novodošlega komisarja g. dr. Virnika Maksa je mestna občina nabavila od železniške uprave prazno cisterno, ter jo tako predelala, da popolnoma ustreza za škropljenje mestnih cest in ulic. Mestno vodovodno podjetje je s tem zelo ustreglo vsemu prebivalstvu. Novi »škropilnik« vozi po cestah traktor g. Agnitscha.

Gostilničarji in izdelovalci sodavice so po odredbi okrajnega glavarstva v Novem mestu dolžni, da uporabljajo za pomivanje posode, oziroma za izdelovanje sodavice s klorovimi tabletami sterilizirano vodo. Tablete in navodila za uporabo prejmejo v Zdravstvenem domu.

Petrov blagor. Kljub uničevanju rib je Krka še vedno precej bogata na ribah. Dobe se celo prav lepi primerki. Tako je v nedeljo imel srečo državni tožilec g. Prijatelj, ki je ujel veliko ščuko, težko preko 5 kg. Kakor pa pripoveduje eden najspretnejših naših ribičev g. Breščak Milan, niso redki tudi po 8—10 kg težki eksemplari.

Z Gorenjskega

V Kranju so imeli te dni zabavno glasbeno prireditev, na kateri so nastopili harmonikarji, pevci, slednjič pa tudi plesalci, ki so predvajali domače plese. Večer je potekel v najlepšem razpoloženju.

V Celovcu bodo začeli prihodnje dni voziti novi avtobusi, ki bodo oskrbovali osebni promet med Celovcem in okoliškimi kraji. Doslej so se vršile poskusne vožnje, ki so se končale v splošno zadovoljstvo.

V Celovcu sta umrla 25. julija Anton Brodnik in Mihael Štrukelj.

S Štajerskega

Nikoli več 1918! Od 11. do 13. julija so imeli v Rogaški Slatini razstavo z naslovom »Nikoli več 1918«! Ta razstava je bila obenem opomin vsem ljudem, naj imajo pogled uprt naravnost predse v dogodke, ki bodo prinesli zmago. Razstava je imela mnogo obiskovalcev.

Člani ljutomerske standarte so preživeli v zadnjem času nekaj dni pod vodstvom voditelja Prattnerja v Schladminških Alpah. Taborišče, ki je omogočilo ljutomerskim voditeljem mladine nekaj dni življenja v gorah, je nudilo udeležencem tudi priliko za športno udejstvovanje in izlete v Berchtesgaden in Salzburg.

Taborišče za dijake. V okviru političnega dela narodno socialistične stranke in nemške dijaške zveze je bil prirejen za štajersko dijaštvo poseben visokošolski tečaj v taborišču, ki je trajal od 10. do 14. julija v Laubeggu na Štajerskem. Namen tečaja je bil seznaniti udeležence s smernicami dela v narodno socialistični stranki. Na tečaju so dijaki obravnavali razna vprašanja, med drugimi je imel važen referat tudi okrožni vodja Lill iz Cmureka. Predavalo je več govornikov, po zborovanju pa so se tečajniki razšli z izdelanim programom za delo v bližnji bodočnosti.

Dekleta iz Gradca pomagajo pri pospravljanju žetve. Tudi letos pomagajo štajerska dekleta pri pospravljanju žetve na kmetih. Tako so poslali iz Gradca in njegove neposredne okolice 370 voditeljic in deklet v razne spodnještajerske kraje, kjer bodo domačinom v pomoč pri poljskih opravilih. Gradčanke so dodelili na kmetije v Ptuju, Ljutomeru in mariborski okolici. Dekleta so čez dan pri kmetih, kjer pomagajo pospravljati žetev, zvečer pa se vračajo v taborišča, kjer se razveseljujejo s petjem, igranjem in plesnimi nastopi. V kratkem bodo dekleta iz Spodnje Štajerske vrnila obisk Gradcu, in sicer je nameravan izlet deklet iz Maribora, Celja, Ptuja in Trbovelj. Vsa ta dekleta bodo zaposlena pri spravilu žetve v Weizu, Brucku, Oberwarthu in Leibnitzu.

26 deklet iz ljutomerskega okrožja je na počitnicah na Semmeringu. Počitnice trajajo 10 dni in so tako urejene, da jih preživlja mladina iz ravninskih predelov v goratem ozemlju.

Glasbeni večer v Rogaški Slatini. Taborišče za otroke iz Westfalije ima nek svoj oddelek tudi v Rogaški Slatini. V petek 28. julija so westfalski otroci priredili v dvorani slatinskega zdravilišča pester glasbeni večer, čigar izkupiček je bil namenjen za nemški Rdeči križ.

Odlikovanje. Desetnik Leopold Mokotar z Zidanega mosta je bil odlikovan z železnim križcem II. razreda.

Smrt med nevihto na polju. 68letni kmet Anton Jandl je bil med nevihto na polju, kjer je vanj udarila strela, da je obležal na mestu mrtev.

Iz Trsta

Pomoč družinam s številnimi člani. Vse one tržaške družine, ki imajo veliko otrok in ki so bile oškodovane ob priliki letalskih napadov ter potrebujejo pomoč, prejmejo nasvete in pojasnila pri Društvu družin s številnimi otroki v ulici Geppa 21.

Nobenih nepotrebnih vprašanj. Poveljstvo oddelka za letalsko zaščito v Trstu opozarja prebivalstvo, da ne nadleguje po nepotrebnem dela organizacije za letalsko zaščito s telefoničnimi vprašanji glede alarma oz. predalarma. Stalna zasedba telefonskih prog zadržuje izvajanje normalnega službenega dela. Obenem se prebivalstvo opozarja, da ima predalarm samo interni službeni značaj.

Ciklus simfoničnih koncertov se bo pričel v soboto ob 18.30. Sodeluje stalni tržaški simfonični odkester pod vodstvom dirigenta E. De Vecchia. Na sporedu bodo skladbe Schumanna, Beethovna in Čajkovskega.

Ljudsko gibanje. Dne 25. julija je bilo v Trstu 9 rojstev, 15 smrtnih primerov in 5 porok.

Kdo je lastnik 100 kg moke? Pri kontroli avtobusa na progi Trst—Codroipo so našli organi gospodarske policije nahrbtnik z mesom in kovčege, ki je bilo v njih 100 kilogramov moke. Ker se lastnik ni javil, je bilo blago zaplenjeno.

Iz Gorice

Prijava beguncev. Goriška mestna občina objavlja, da se morajo prijaviti vsi oni begunci, ki so se zatekli med vojno v Gorico z ozemlja, ki ga je zasedel sovražnik. Prijaviti se ni treba osebam, ki so po rodu z ozemlja, ki še ni zasedeno po sovražniku, nadalje onim, ki so bili evakuirani po vojaški ali civilni oblasti ter begunci iz prekomorskih italijanskih ozemelj (Libija, Vzhodna Afrika, Egej in Dalmacija).

Ljudsko gibanje. Dne 15. julija so bila v Gorici 3 rojstva in 1 poroka. Smrtnih primerov ni bilo.

Dva dečka ubita in trije ranjeni zaradi eksplozije izstrelka. V Godovičih so se igrali dečki na bližnjem pašniku, kjer so našli izstrelek. 10letni Mirko Rutar se je skupno s svojim tovarišem Jožefom Dimičem navzlic opozorilom sovrstnikov igral z izstrelkom, ki je eksplodiral. Rutar in Dimič sta bila pri priči mrtva. Ranjeni pa so bili 11letni Florijan Berlot, 12letni Miroslav Bavčar in 12letni Julijan Ferligoj. Vsi trije ranjenci se zdravijo v idrijski bolnišnici.

Zgorela je domačija posestnika Ivana Vidmarja iz Podkraja nad Vipavo. Posrečilo se je rešiti živino. Popolnoma sta pogoreli stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Škode je nad 150.000 lir.

V Pevmi je usekal gad 6letnega R. Pernika iz Oslavij. Ima nevarno rano na desni nogi. Pernika so prepeljali v goriško bolnišnico.

Nezgode v mestu in okolici. 43letni kmetovalec N. Bavčič iz Šmartna pri Kojskem v Brdih si je pri padcu zlomil desno nogo. Opekla se je pri delu 23letna gospodinja Ana Kandus z Rafuta. Na obeh rokah ima poškodbe 42letna gospodinja Ivanka Martini. Pri kopanju se je ponesrečil 7letni učenec Marij di Negro iz Gradišča ob Soči. Ponesrečenci se zdravijo v goriški bolnišnici.

Iz Hrvatske

Odlikovani bolgarski častniki. Hrvatski vojaški ataše v Sofiji polkovnik Petrovič je izročil vodji bolgarske vojaške akademije generalnemu poročniku Sapundžijevu in desetim drugim bolgarskim častnikom visoka hrvatska odlikovanja. V nagovoru je poudaril, da so hrvatski mladeniči bili vzgojeni v bolgarski vojaški akademiji, s čimer je bila ustvarjena tesna vez med hrvatsko in bolgarsko vojsko.

Beležnica

KOLEDAR:

Sobota, 29. julija: Marta.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Titanic
Kino Sloga: 3 Codoni.
Kino Union: Anton Poslednji.
Kino Moste: Srček moj!...

DEŽURNE LEKARNE:

Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Šelenburgova ulica 7.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota 29. julija ob 18.: **Matiček se ženi.** Izven. Cene od 26 lir navzdol.
Nedelja 30. julija ob 18.: **Matiček se ženi.** Izven. Cene od 26 lir navzdol.

*

Prva predstava Dramskega studia. Danes v soboto ob 18. bo uprizoril Dramski studio, to je gledališki igralski naraščaj, Linhartovo komedijo »Matiček se ženi«. Pri predstavi sodelujeta iz ljubeznivosti tudi člana Drame gg. Lipah in Sever. V ostalem je mladi ansambel naštudiral to predstavo povsem samostojno, pod vodstvom svojega režiserja dr. Pavlovčiča, in je to nekak njegov debut. Igrajo: L. Korošec, Pugljeva, Svetelova, Raztresen, Brezigar, Golieva, Dolinar, Blaž. Scena: arh. Gajšek. Sodeluje Prevorškov kvintet. — **Prva repriza bo jutri v nedeljo ob 18. uri.**

Sklepna številka Gledališkega lista Drame je izšla. Vsebuje statistični pregled dela Drame v minuli sezoni, itd. V prodaji bo list do konca operne sezone pri opernih predstavah pri biljeterjih in pri blagajni.

OPERA

Sobota 29. julija ob 18.: **Manon.** Red Sobota.
Nedelja 30. julija ob 17.: **Carmen.** Izven. Gostovanje Josipa Gostiča. Cene od 60 lir navzdol.

*

J. Massenet: »Manon«. Opera v štirih dejanjih (šestih slikah). Napisala H. Meilhac in F. Gille, prevedel N. Stritof. Osebe: Manon Lescaut — Vidalijeva; Pousette — Barbičeva; Javotte — Baukartova; Rosette — Jančarjeva; Chevalier des Grieux — Lipušček; grof des Grieux — Betetto k. g.; Garde du Corps, bratranec Manone — Janko; Guillot de Morfontaine — M. Sancin; Bretigny — Dolničar; 1. gardist — Langus; 2. gardist — Mencin; sergeant — Perko. — 1. slika se godi na dvorišču gostilne v Amiensu; 2. v stanovanju des Grieuxa v Parizu; 3. Cours la Reine; 4. v seminaru St. Sulpice; 5. v hotelu Transylvanija; 6. na cesti v Havre. Dirigent: Dr. D. Švara. Režiser: C. Debevec. Scena: ing. E. Franz. Kostumi: D. Kačerjeva.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 29. JULIJA

7.—7.10: Poročila v nemščini. **7.10—9.:** Jutranji pozdrav. Vmes od 7.30 do 7.40 poročila v slovenščini. **9.—9.10:** Poročila v nemščini. **12.—12.30:** Opoldanski koncert. **12.30—12.45:** Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. **12.45—14.:** Mali orkester vodi A. Dermelj. **14.—14.10:** Poročila v nemščini. **14.10—15.:** Vaška godba in sopranistka Poldka Zupan (na harmoniko spremlja Stanko Avgust). — **17.—17.15:** Poročila v nemščini in slovenščini. **17.15—18.:** Plesni zvoki. **18.30 do 18.45:** Pregled sportnih dogodkov (v nemščini in slovenščini). **18.45—19.:** Gospodinjska ura — Prijatelj Kristina: Gospodinja in protiletalska zaščita. **19.—19.30:** Fantje na vasi. **19.30—19.45:** Poročila v slovenščini. **19.45—20.:** Aktualno predavanje (prenos) — govori Hans Fritsche. — **20.—20.15:** Poročila v nemščini. **21.15—22.:** Ženske pač niso angeli. **22.—22.15:** Poročila v nemščini, napoved sporeda. **22.15 do 23.:** Igramo za ples. **23.—24.:** Prenos sporeda nemških radijskih postaj.

Kultura

Ivan Cankar — »Zadružan«

Ko sem hodil čez frančiškanski most in za vodo, kjer so prodajale ženice skodelico kave za 2 krajcarja, v gimnazijo na Vodnikov trg, sem srečaval dijaka realca, ki je hitel v nasprotno smer. Mudilo se mu je. Med hitrimi koraki je čital. Pogledoval ni dosti ne na levo, ne na desno. Le toliko sem opazil, da je imel večkrat vnete oči. To je bil Ivan Cankar, s katerim sem se pozneje seznanil kot višji gimnazijec, ko sem stopil v »Zadrugo«, dijaško literarno društvo, ki je imela sedež na Štefetovem domu v Streliški ulici pod Gradom v eni izmed hiš (pritličje desno) blizu sedanjega doma za služkinje.

Ivan Štefé, prožen in nadarjen, poznejši novinar, je zahajal tisti čas v Mahrovo trgovsko šolo. Dal je »Zadrugi« gostoljubno streho.

Pri vstopu čez prag stanovanja je odzdravila v sobici brez sonca Štefetova babica, Gorenjka, drobna, sključena ženica, ki je čepela na postelji. V sosedni sobi z razgledom na ulico smo se zbrali Anton Dermota, Dragotin Lončar, Ivan Lovrenčič, Anton Zevnik, Ivan Cankar, Dragotin Kette, Josip Murn, Škrjanc, Alojzij Merhar, Krže, Dinko Puc, Anton Merkun in drugi. Seje so se vršile navadno na 14 dni. Na vsakem sestanku je eden članov čital svoj spis, katerega je teden prej izročil določenemu kritiku, ki je svojo oceno prečital, nakar se je razvila debata, ki je postala včasih zelo rezka. Tudi v govorništvu so se vadili člani in so bili takisto izpostavljeni kritiki in debati.

Prišel sem tudi jaz na vrsto s spisom. Vzpodbudna ocena me je zelo vzradostila.

Vedno sem rad čital kot deček Tomšičev »Vrtec« in Alešovčev: »Kako sem se jaz likal«; pozneje »Zvon« Jurčiča, »Z ognjem in mečem« in drugo. V tretji šoli smo imeli za slovenščino prof. Stritofa. Pisali smo šolsko nalogo »Jesen«. Drugo uro je vrnil zvezke in prečital mojo nalogo kot najboljšo. Kako sem bil vesel pohvale!

V »Zadrugi« so se oglašali s pesnitvami poleg Cankarja in Ketteya tudi Škrjanc, Murn in Mrhar; ostali so se ukvarjali s prozo. Od takratnih Zadružanov so še živi: prof. Drag. Lončar, predsednik Matice slovenske; notar Zevnik; odvetnik dr. Lovrenčič; bivši ban in župan ljubljanski dr. Puc in župnik Mrkun.

»Zadruga« je praznovala jeseni l. 1894. svojo desetletnico v gostilniških prostorih na Drenikovem vrhu. Za ta večer je bila sobica okrašena z zelenjem in slovenskimi zastavicami. Govorili oziroma predavali so, kolikor se spominjam Dermota, Lončar, Lovrenčič, Zevnik, Cankar in Kette je recitiral »Nagrobnega angela«. Na spominsko slavje so poslali pismene pozdrave Simon Gregorčič, Gabršček, urednik »Soče«; Oton Župančič, tehnik Ig. Šega z Dunaja, bivši Zadružani in drugi. Večer je lepo potekel ob spominih na 10-letno dobo in zasnovah za bodoče delo.

S Cankarjem sva postala dobra prijatelja. Pozneje naju je življenje ločilo. Kadar sva se pa sešla, mi je bil pogovor z njim velik užitek. Prijazno, pa vendar odločno je zastopal svoje mnenje. Zadnjič sva delj časa govorila l. 1918 spomladi na Zg. Rožniku, kjer je stanoval. Pri kupici vinca sva marsikaj razmotrivala, in ko sem podvomil o uspehu naše kulturne borbe, je Cankar samozavestno povzdignil svoj glas v besedah: Ni bil zaman trud slovenskih književnikov!

B. D.

Nastop mlade igralske generacije

V soboto in nedeljo 29. in 30. t. m. bo igral naš novi igralski naraščaj Dramskega studia, ki je bil ustanovljen 1. aprila t. l., svojo prvo predstavo.

Za to priložnost so si izbrali z odobritvijo ravnatelja Drame g. Cirila Debevca Linhartovo komedijo »Matiček se ženi«, ki jo je priredil naš prvi slovenski dramatik po francoskem, Beaumarchaisovem originalu ter ga ponašil in prilagodil slovenski rokokojski dobi.

Zanimiv, da, morda v zgodovini slovenske Drame edinstven primer bo ta nastop mlade generacije, ki se bo predstavila kot ansambel s svojim prav tako mladim režiserjem in dramaturgom na čelu. V izpopolnitev mladega ansambla, katerega posamezni igralci so še zelo mladi, so prišli iz kolegijalne ljubeznivosti na pomoč dramski člani gg. Lipah, Sever in Blaž.

Namen vodstva ni, da bi stvoril v okviru Studia samostojen igralski korpus, pač pa, da nudi mladim članom v okviru te ustanove možnost praktično vežbati teoretično pridobljeno znanje ter zrelostni stopnji odgovarjajoče postopoma pritegniti posameznike v dramski igralski ansambel.

Tako naj bo predstava »Matička« poskus uveljaviti mlade igralce pod lastnim vodstvom v enotnem večeru. Namen je, da kot popolnoma avtonomna skupina izpričajo raven skupne umetniške storitve. Za prihodnjo sezono so predvidene predstave Studia pod vodstvom dramskih režiserjev.

Delo Studia je omejeno po rednih dramskih predstavah in skušnjah, ki terjajo oder zase, tako da se vrši večji del studijskih skušenj v sobi, kar otežuje delo. Skušnje za »Matička«, ki so se vršile od maja, so bile številne, toda ker je bila večina vlog zasedena dvojno, se je ansambel delil, tako da je imela skupina, ki bo nastopila sedaj, od celotnega števila v resnici le dobro polovico skušenj.

Režiserski in dramaturški koncept imata stremljenje podati Linhartovega slovenskega »Matička« ter to označiti v govoru in igri. Predvsem se je oziral dramaturg na to, da je ohranil vse, kar je ustvaril Linhart v slovenskem originalu svojskega, novega. Vendar pa je vnesel v jezik zastopnikov nižjih socialnih plasti nekoliko dialektične in domačnostne barvitosti, ter s tem poudaril razliko med bolj kultivirano govorico razumnikov in socialno niže stoječimi stanovi. Jezik kaže štiri različne odtenke: jezik prave gospode (grof, grofica), uradniške »jare gospode« (Zmešnjava, Budalo, Žužek), kmetov (Jerca, Gašper) in Matička ter Neže, ki sta sicer kmečkega porekla, a jima je občevanje z gospodo dalo nekoliko omike.

Stremljenje režiserja, da bi poudaril domačnost »Matička«, se kaže predvsem v tem, da noče ustvariti z osebama grofa in grofice francoskega salonskega vzdušja, ki ga je imel »Matiček« pred leti v dr. Gavellovi režiji, temveč hoče podati našo rokokojsko podeželsko gospodo, ki je preprostejša in manj izumetničena.

Namen igre pa ni niti v jezikovnem niti v režijskem pogledu podati kak historizem, pač pa neko sintezo istega v stilizaciji, ki naj približa igro čim bolj današnjemu gledanju in razumevanju.

»Matiček se ženi« je komedija, ki ni samo za začetnike trd oreh, temveč tudi na izvežbane igralce stavlja velike zahteve. Vodstvo Drame pa se je kljub tem pomislekom odločilo za izbiro te igre, v kateri mora mladi ansambel ravno zaradi njene igralske težavnosti napeti vse sile in uporabiti vse svoje sposobnosti, da bo kos igri. Igranje take stilne komedije zahteva od mladih igralcev, ki so se vežbali na Akademiji ali zasebnih šolah, predvsem v klasikih in stihih, dovolj preglavic in zato bo tem bolj ceniti njihovo delo, če bodo v njem uspeli tako kot želijo in stremijo.

Maša S!.

Bibliofilska izdaja Tavčarjevega »Cvetja v jeseni« je podarjena Slovenskemu Rdečemu križu in Škofijski dobrodelni pisarni. Z nakupom knjige boste podprli delo teh dveh ustanov. Cena izvodu je dvesto lir.

Popis živine in čebel

Po naredbi o prijavi živine in panjev s čebelami poziva mestno županstvo vse rejce konj, oslov, goved, prašičev, ovc, koz, perutnine, kuncev in čebel, naj prijavijo svoje živali po stanju z dne 30. julija t. l. na dostavljenih jim tiskovinah. Te tiskovine bodo prihodnje dni dostavljene vsaki stranki na dom, pobrane bodo pa že 48 ur po vročitvi. Rejci, ki do 4. avgusta t. l. tiskovin ne bi dobili dostavljenih, so dolžni sami priti ponje in jih izpolnjene zopet oddati pri kmetijskem odseku mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici št. 7 v sobi št. 15 na desno v pritličju.

Vsak rejec mora živali naznaniti v tisti občini, kjer stalno biva, oziroma kjer ima stalno svoje živali ali čebele. Begunci, ki imajo svoje živali samo začasno v drugi občini, naj prijavijo svoje živali v domači občini, če bo popis. Tudi čebelarji, ki imajo svoje čebele samo za časa paše izven svojega rednega bivališča, naj prijavijo število panjev v svoji občini, kjer stalno bivajo ali kjer imajo stalno svoje čebele. Lastniki živali morajo svoje napovedi tudi podpisati ter so zanje odgovorni.

Vsi posestniki živali, torej tudi mali rejci in užitkarji, so dolžni naznaniti natančno in resnično stanje vseh živali, kakršno je bilo dne 30. julija t. l., ker je to v njih lastno korist. Kdor opusti prijavo ali poda neresnično prijavo, bo kaznovan z zaporom, poleg tega pa sledi še zaplemba onih živali, ki sploh niso bile naznanjene ali niso bile pravilno prijavljene.

Navodila za popis živine in čebel

Popis je treba napraviti natanko po obrazcu za stanje živine in panjev s čebelami. V sezname je treba napisati natanko in čitljivo za vsakega posestnika posebej njegovo ime in priimek, kraj bivališča, hišno številko in število poedinih vrst živine natanko v one stolpce, kakor jih določajo obrazci tiskovin. Zaradi enotnega tolmačenja in vpisavanja poedinih vrst živali v posamezne stolpce je treba vpisavati takole:

I. Pri konjih: 1. Število žrebec ima tri stolpce in sicer: a) žrebeta obojega spola pod enim letom, torej letošnja žrebeta, rojena 1944; b) enoletna žrebeta obojega spola, torej lanska žrebeta, rojena leta 1943; c) dveletna žrebeta obojega spola, torej predlanska, rojena leta 1942. 2. Število žrebcev od treh let naprej, torej takih, ki se uporabljajo za pleme ali, ki so šele določeni za pleme. 3. Število kobil nad 3 leti, ki se že uporabljajo za pleme in tudi take, ki so primerne za pleme ter se bodo pozneje pripuščale za pleme, ko bodo dorasle ter bodo na razpolago primerni žrebci. 4. Število vseh drugih konj nad 3 leti. Sem spadajo vsi kastrati (rezani konji) in tudi take kobile, ki sploh niso namenjene za pleme, in oni žrebci, ki služijo samo za delo.

II. Pri oslih in III. mulah je treba vpisati samo skupno število teh živali obojega spola.

IV. Pri goveji živini: 1. Število sesajočih telet obojega spola in takih, ki jih deloma že odstavljamo, vendar največ v starosti treh mesecev; 2. število mlade živine obojega spola od treh mesecev starosti pa do enega leta; 3. število bikcev in bikov od 1 leta starosti naprej in sicer: bike, starejše od 2 let in licencirane je treba vpisati vse, a od mlajših, ki še niso bili pregledani, pa le one, ki so namenjeni za pleme; 4. število telic od enega leta naprej, dokler ne telete. Če telica pred časom zvrže, pa daje mleko, jo je treba šteti že med krave. 5. Število krav ne glede na starost, torej tudi telic, ki so že telile. 6. Število juncev od 1 leta do 2 let. Sem spadajo vse rezane moške živali in tudi taki bikci, ki niso namenjeni za pleme, pa še niso bili rezani. 7. Število volov od 2 let naprej. 8. Skupno število vse goveje živine se mora ujemati s podrobno navedenim številom.

V. Pri prašičih je treba vpisati: 1. število mladičev, dokler sesajo ali do starosti 8 tednov. 2. Število mladih prascev ima tri stolpce in sicer: a) merjaščki pod enim letom, ki so šele namenjeni za pleme. Merjaščke, ki se že uporabljajo za pleme, je treba napisati v stolpec za plemenske merjasce; b) svinjke pod enim letom, ki so šele namenjene za pripuščanje. Če so svinjke že oprasile, jih je treba vpisati v stolpec za plemenske svinje. c) Vsi rezanci in take svinjke pod enim letom, ki niso namenjene za pleme. 3. Število plemenskih merjascev, torej takih, ki se uporabljajo za pleme. 4. Število plemenskih svinj, torej takih, ki se pripuščajo za pleme. 5. Število prašičev za pitanje nad enim letom, torej vseh drugih prašičev, ki so namenjeni za klanje (rezanci, svinje in odsluženi merjasci). 6. Skupno število vseh prašičev se mora vjemati s podrobno navedenim številom.

VI. Pri ovcah je treba navesti: 1. Število jagnjed in mladih ovc obojega spola do enega leta; 2. število ovnov, ki se uporabljajo za pleme; 3. število plemenskih ovc nad eno leto starih; 4. število drugih ovc nad enim letom, torej predvsem koštrunov in tudi ovnov ter ovac, ki niso več za pleme; 5. skupno število vseh ovc.

VII. Pri kozah je treba navesti samo skupno število koz obojega spola brez razlike starosti.

VIII. Pri perutnini so trije stolpci za število kokoši ter je treba vpisati: a) piščance do starosti 6 mesecev, torej vse letos izvaljene; b) peteline; sem spadajo tudi petelinčki in kopuni; c) kokoši; sem spadajo jarkice in tudi pegatke. 2. Skupno število kokoši pod a), b) in c). V nadaljnje stolpce je treba vpisati število **rac, gosi in puranov** in skupno število vse perutnine.

IX. Pri kuncih je treba vpisati take živali v prvi stolpec, ki jih nameravamo imeti za pleme, vse druge kunce, namenjene za klanje, pa vpišemo v drugi stolpec ter seštejemo obe rubriki.

X. Pri čebelah je treba vpisati število panjev z nepremakljivim satjem, torej število kranjičev s čebelami posebej, v poseben stolpec pa panje s premakljivim satjem, torej A. Ž. panje s čebelami. Oba stolpca je treba sešteti in napisati vsoto v stolpec za skupno število vseh panjev s čebelami.

Zadnji stolpec je namenjen za podpis lastnika živali ali za njegovega pooblaščenca, ki je naznanil živali. Zadostuje, da ta podpiše samo originalni izvod.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41

Vožnja v smrt največjega luksuznega parnika

TITANIC

Katastrofa, ob kateri je obnemela svetovna javnost

Igralci: E. F. Fürbringer, Elfriede Datzig in Sybille Schmitz

Predstave ob 16. in 19. uri

KINO SLOGA Tel. 27-30

V originalu! V originalu!

Največji cirkuški in varietejski film! Veličastna realizacija slave in časti velikih cirkuških umetnikov v režiji mojstra A. M. Rabenalta v Tobisovem velefilmu

3 CODONI

V glavnih vlogah: Josef Sieber, Renè Deltgen, Ernst v. Klipstein, Lena Normann, Annelies Reinhold

Predstave ob 16. in 19. uri; v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri!

KINO UNION Telefon 22-21

Vesela in duhovita komedija o grofovem slugi, zaščitniku zaljubljenih src in zavezniku mlade generacije

ANTON POSLEDNJI

Burja smeha in prizori, pri katerih se smejete do solz!

Hans Moser, Elfriede Datzig, Heinz Salfner, Otto Wilh. Fischer Charlotte Ander in drugi

Predstave ob 17. in 19.15 uri

SPORT

Volje do dela ni mogoče streti

Kljub bližini vojnih dogajanj se francoski sportniki marljivo posvečajo sportu

Francoski sport, ki že nekaj let trpi zaradi vojnih težav, so zadeli po 6. juniju t. l. še nadaljnji težki problemi. Svet, ki se zanima za sport, se gotovo vprašuje, kako si francoski sportniki v tej usodni uri Evrope pomagajo dalje in ali bodo lahko kos tudi tem novim zaprekam. Na to vprašanje je na splošno prav lahko odgovoriti, saj je treba samo nekoliko pogledati po sportnem sporedu, ki so ga utegnili opraviti v teh nekaj tednih po usodnem dogodku v prvih dnevih junija. Razen v predelih, ki so neposredno prizadeti zaradi vojaških akcij, je potekal sportni spored v vseh francoskih mestih v splošnem brez velikih pretresljajev.

Še v prvem invazijskem tednu je bilo zaključeno francosko nogometno prvenstvo. Izvedba tega tekmovanja je že med sezono zelo trpela zaradi terorističnih napadov anglo-ameriških letalcev, toda kljub temu so francoski nogometaši poiskali možnosti, da so tekmovanje srečno spravili pod streho. Po odločnosti, kakršno so pokazali aktivni sportniki sami, se odlikujejo tudi voditelji francoskega sporta, ki so za bližnjo bodočnost ne glede na vse, kar bi utegnilo priti, pripravili prav bogat spored na sportnih terenih.

Tudi sicer poteka v Franciji življenja v velikih in majhnih sportnih središčih brez vidnejšega zastoja. Na Seini je od jutra do večera videti velike gruče veslačev, ki se posvečajo svojemu sportu, kakor bi se nikjer na svetu nič ne spremenilo. Na teniških prostorih švigajo sem in tja bele žogice od raketov in po glavnih asfaltiranih cestah hitijo kolesarski dirkači na treninge za bodoče prireditve. V velikem pariškem »Boisu« so dan za dnevom na delu skupine tekačev črez drn in strn, pa tudi na tekališčih vlada prava poletna velesezona. Življenje v sportu se razvija v vsakoletnem ritmu in ne kaže nobenega vpliva anglo-ameriških pozivov, naj bi se prebivalstvo lotilo sabotaže in poseglo po terorju. Francoski sportniki s svojim pomirljivim delovanjem celo podpirajo delovanje in pobudo francoske vlade, da bi se za vsako ceno ohranila mir in red in bi prebivalstvo opravljalo vsakdanje posle. Vsi poizkusi sovražne agitacije za tako početje se pri francoskem sportniku ubijajo ob ljubezni in pripadnosti do sporta in telesne vzgoje.

Tako trenirata od 6. junija dalje prav tako vztrajno, kakor sta prej znana lahkoatleta Poulenard in Hansenne, da bi dosegla svoj napovedani rekord. V Vichyju sta bila prav v teh dnevih v tekih na 100 metrov dosežena časa po 10.8 odnosno 10.9, kar je za sport na deželi izredno dober uspeh. Perez in Famechon sta se pred kratkim pomerila na boksarskih deskah, kjer je Afričan dobil tako hude poškodbe, da si še zdaj ni docela opomogel. Seznam teh velikih in majhnih sportnih dogodkov in priprav bi bil lahko še mnogo daljši toda dovolj je, če povemo na splošno, da francoski sportniki ne opustijo nobene priložnosti, da bi ne ostali zvesti sportni in olimpijski misli. Tako med drugim tudi niso pozabili na proslavo pomembnega jubileja mednarodne sportne organizacije, Mednarodnega olimpijskega odbora, ki so jo skupno z odborom samim v Švici, izvedli še prav posebno prisrčno v počastitev svojega pokojnega velikega rojaka in ustanovitelja tega odbora barona Coubertina.

Že teh nekaj kratkih podatkov o sportnem življenju v Franciji kaže nazorno, da francoski sport živi in se bo francoski sportnik tudi v bodoče navdušeno posvečal svojemu idealu na sportnem polju, ne da bi se oziral na razne neodgovorne ljudi, ki hočejo kaliti mir in red. Francoski sport je zavzel svoje postojanke in je ostal zvest sportni ideji.

(Po »Adria-Zeitung«)

Najboljši nemški atleti

Lahkoatletska prvenstva po nemških okrožjih so večinoma zaključena, tako da je mogoče postaviti prvo sliko o stanju in znanju nemških atletov. V letošnjem letu so bili doseženi naslednji najboljši izidi:

100 m Lehmann (Stuttgart) 10,6; 200 m Cappellmann (Frankfurt) 22,3; 400 m Wieland (Halle) 49,1; 800 m Edel (Meissenfels) 1:56,6; 1500 m Brinkmann (Berlin) 4:01,6; 3000 m Heirendt (Schifflingen) 8:44,6; 5000 m Syring (Witterborg) 15:05; 10 000 m Engelmann (Berlin) 32:21; 110 m zapreke Gygax (Monakovo) 16,8; 3000 steeple chase Helber (Stuttgart) 9:45,4; 4×100 m Eintracht Frankfurt 43,7; 4×400 m Wiener AC 3:30,6; skok v daljino: Albert (Leipzig) 7:23 m; v višino: Nacke (Kiel) 198,5 m; s palico: Müller (Ulm) 3,80 m; krogla: dr. Luh 15.26 m; disk: Siegel (Strassburg) 50,24 m; kopje: Fritz (Monakovo) 60,90 m; kladivo: Hein (Hamburg) 54.27 metra in desetoboj: Schmidt (Monakovo) 6634 točk.

Dame: 100 m: Sandmann (Berlin) 12 sek.; 80 m zapreke: Domagalla (Dinslaken) in Sandmann 11,8 sek.; 4×100 m: Hamburger SV 51 sek.; skok v daljino: Brünemann 5,85 metra; višina: Pinnau 154 cm; krogla: Grebe 13,22 m; disk: Wolf 42,32; kopje: Bauma (Dunaj) 43,68 m; peteroboj: Böllinghaus (Wuppertal) 310 točk.

Slovenska kolesarska zveza (službeno). Pozivamo vse dirkače, ki nameravajo nastopiti na kolesarskih dirkah ŽSK »Hermesa« in Slovenske kolesarske zveze, da se brezpogojno javijo danes od 19. ali jutri od 10. dop. dalje na dirkališču ŽSK »Hermesa«. S seboj naj vsakdo prinese eno fotografijo zaradi izstavitve verifikacije. Opozarjamo vse prizadete, da bodo imeli pravico tekmovanja samo verificirani dirkači. — **Odbor Slov. koles. zveze.**

Iz Srbije

Omejitev potovanja. Predstojništvo policije v Čačku je objavilo nove predpise glede potovanja po Srbiji. Zasebniki lahko dobe dovoljenja, ki veljajo sedem dni, za daljši čas trajanja potovanja pa je treba imeti dovoljenje nemških oblastev. Namen te odredbe je boljša kontrola potnikov in preprečenje črne borze.

Konferenca sreskih načelnikov moravskega okrožja. Okrožni načelnik moravskega okrožja Dušan Putnikovič je imel več konferenc s sreskimi načelniki in predstojniki uradov v moravskem okrožju. Na sestankih je okrožni načelnik navzočnim obrazložil današnjo politično situacijo, potem pa so mu referirali o delu in potrebah prebivalstva predstojniki posameznih uradov. O priliki konferenc je okrožni načelnik Putniković prišel tudi v stik s prebivalstvom.

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —.30, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 7.—. — Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —.60 za besedo, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—.

OPOZARJAMO

naše cenjene oglaševalce, da bo oglasni oddelek »Jutra« sprejemal naročila za male oglase, ki naj bodo natisnjeni v »Jutru« še isti dan zvečer, VSAK DAN SAMO DO 11.30, OB SOBOTAH PA DO 11. URE.

Službe išče

ODSLUŽIM ženske nošene čevlje št. 41. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Vdova« 19072-1

Službo dobi

FRIZERKO za stalno namestitev išče Salon »Mila«, Celovška c. 53. 19017-1a

VEČ POMOČNIKOV čevljarskih, za zbito delo (bakanče) sprejmem. Oddam pa delo tudi na dom. Ješe Bogo, Cesta na loko 20. 18866-1a

GOSPODINJSKO pomočnico do 35 let stara, veščo kuhe in drugih gospodinjskih del, išče 4 članska družina. Služba stalna. Naslov v ogl. oddelku Jutra 18802-1a

MIZARSKEGA pomočnika, vajenega samostojnega dela na strojih, takoj sprejmem. — Istotam sprejmem tudi pridnega mizarskega vajenca. Naslov v ogl. oddelku Jutra. 19074-1a

GOSPODINJSKO pomočnico k mali družini, z znanjem vseh hišnih del, iščem. Hrana in plača prav dobra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra služba« 19103-1a

KUHARICA gostilničarska in sobarica, dobita službo v gostilni Mrak, Rimska 4. 19159-19

KNJIGOVEŠKO delavko izvežbano ali novinko, takoj sprejme S. Ogrinc, Breg 1. 19164-1a

ŠIVILJSKE pomočnice, samostojne sprejmemo takoj. Belihar & Velepič, Ciril Metodova 35. 19133-1a

KROJ. POMOČNIKA ali pomočnico sprejme — Glavan, Kolodvorska 18. 19183-1a

Vajenci iz

VEČ VAJENCEV dobrih risarjev, sprejmem v litografsko stroko. Pogoj 4 razredi srednje šole ali tehnična srednja šola. Pojasnila v litografiji Čemažar Josip Igriška 6 18992-44

FOTOGRAFSKEGA vajenca ali vajenko z veseljem do stroke, takoj sprejme »Holynski— Foto Studio«, Ulica 3. maja. 19067-44

ŠIVILJSKO vajenko sprejmemo takoj. Belihar in Velepič, Ciril Metodova 35b. 19139-44

FRIZERSKO vajenko sprejme frizerski salon »Rakar«, Prešernova ul. 7. 19187-44

VAJENKO in pomočnico sprejme damska krojačica. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19188-44

Prodam

DVA JOPIČA moška, bela, prodam. — Naslov v ogl. odd. Jutra 18977-6

ROKE hrapave in razpokane Vam napravi zopet nežne in gladke Melodermglicerin krema. Drogerija Emona Iv. Kanc, Nebotičnik 16633-6

OTROŠKI TRICIKEL skoraj nov, prodam. — Ključavn. Geyer, Vošnjakova 10. 19157-6

SPECIALNO OLJE in kremo za sončenje dobite v Drogeriji Emona, Iv. Kanc, Nebotičnik. 16634-6

TRICIKEL v odličnem stanju, nosilnost 150 kg, zelo ugodno prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 19018-6

ŠIVALNI STROJ dobro ohranjen in bicikel najboljše ital. znamke, ugodno prodam. — Šušteršič, Verovškova 28 18921-6

MOŠKO KOLO v brezhibnem stanju — prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 18920-6

RABLJENE ČEVLJE kupujem in prodajam, zamenjam za večje in manjše številke. Klavžer, Vošnjakova 4. 17.913-6

4 NOVE KAPNE 2 ročno delo ter 2 blazini, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19028-6

MOŠKO KOLO s popolnoma novimi gumami, prodam ali zamenjam za žensko kolo. — Naslov v ogl. odd. Jutra 18985-6

PLAŠČA ZA KOLO rabljena, prodam. (Zjutraj do 9. ure, opoldne do 3. ure). Naslov v ogl. odd. Jutra. 19050-6

MOŠKO KOLO še novo, pnevmatike »Micheline«, usnjeno sedlo, prodam. (Zjutraj do 9., opoldne do 3. ure). Naslov v ogl. odd. Jutra 19051-6

ČISTO SVILO enobarvno, prodam. Na ogled v trg. Mahkota,— Gosposvetska c. 19045-6

POSTELJO popolnoma novo, brez žimnic, temne barve, poceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18898-6

SALONSKE ČEVLJE črne, semiš, št. 35½, še staro blago, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18899-6

»LJUBLJANSKI ZVON« letnik 1917. in 1918., originalno vezan, in letnike 1918, 1920, 1921, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1929 in 1930, broširane, prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 19099-6

FOTOAPARAT 6×9 cm, na film, boljše znamke, proda Holynski foto, Ulica 3. maja, št. 5. 19068-6

PISALNI STROJ »Olivera« ugodno prodam Naslov v ogl. odd. Jutra. 19079-6

MOŠKO OBLEKO novo, iz sivega sukna, za večjo vitko postavo, takoj ugodno prodam. Ogleda se lahko dnevno od 11. do 16. ure pri Karlu Fakinu, Prešernova 54, skozi dvorišče do kraja desno. 19080-6

GOJZERICE št. 41, prvovrstno usnje, skoro nove, prodam. Tržaška c. 17-II. nadstr., desno. 19085-6

MOŠKO KOLO »Dürkopp«, dobro ohranjeno, prodam. Leben Franc, gledališče-opera. 19088-6

SESALEC za prah, nemške znamke, nov prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19091-6

ŠPORTNI VOZIČEK skoraj nov, predvojno blago, prodam. Gosposvetska 12-III. 19097-6

KUH. KREDENCO posteljo, 2 posteljni omarici in nekaj stolov prodam zaradi selitve. — Ogled v nedeljo od 9. do 12. ure v Bobenčkovi št. 8. 19105-6

DAMSKO KOLO rabljeno, dobro ohranjeno, ugodno prodam. — Ogled v nedeljo od 9. do 10. ure. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 19108-6

POHIŠTVO za samsko spalnico, prodam. Ilirska ulica 17-III. vrata 9. 19117-6

DAMSKO KOLO z malo rabljeno pnevmatiko, prodam. Igriška ul. 3-III., vrata 9. Ogled do 13. ure. 19158-6

6½ m BLAGA vinskordečega, primernega za domačo obleko in dve hlačni kombineži iz predvojnega šifona, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18978-6

ŽENSKO KOLO svetle barve, moderno, z ravnimi cevmi, zadnji model, gume prav dobre, prodam. Tilinger, Triglavska št. 9. 19150-6

2 MOŠKI KOLESI 1 popolnoma novo sportno s prestavami, 1 skoraj novo, cena ugodna. Temno sivo blago za moško obleko, črno ali modro blago za damski kostum, ugodno prodam. Celovška c. 49-I. 19123-6

MOŠKO KOLO popolnoma novo, sportno s prestavami, zamenjam za istotako žensko kolo, eventualno dobro ohranjeno. — Dogovor dnevno od 12. do 15. ure Naslov v ogl. odd. Jutra 19124-6

MOŠKE ŠKORNJE št. 42-43, in moški letni plašč, vse v najboljšem stanju, ugodno prodam. Florjanska 21, levo. 18838-6

NOVE PLENICE predvojne in prte prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19131-6

NOV RADIO 5 cevni, Geloso (šasija) brez kasete, prodam za 12.500 lir. V soboto od 12. do 13. ure, Javornikova 17, pritličje, desno 19134-6

RADIO 6 cevni, magično oko, zadnji model, nemški fabrikat moderna oblika, 3 valovne dolžine, še skoraj nov, za najbolj razvajenega poslušalca,— prodam za 21.500 lir. Sobota do 13. ure. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19135-6

KLAVIR v dobrem stanju ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19067-6

PISALNI STROJ pisarniški in portable, nemških znamk, proda »Mercedes«, Frančiškanska ulica 10, dvorišče. 19190-6

SMUČARSKI DRES temnomoder, ženski, trikot, odlično blago, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19128-6

ČANKARJA kompl. Zgodovino slovenskega naroda, knjige Hrama Modre ptice ter Slovenske Matice — prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19179-6

BLAGO s podlogo za moško obleko ali damski kostum, ugodno prodam. Ogled dopoldne. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19184-6

STENICE, ŠČURKE podgane zanesljivo uniči zavod za pokončavanje mrčesa in golazni. Zor Adolf, Tavčarjeva 4-III. levo 18984-6

PEGE IN LISAJ Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc, Židovska ulica 1. 18393-6

MRČES IN GOLAZEN: uši, stenice, bolhe, ščurke, molje, miši, podgane, voluharje in bramorje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Židovska ulica 1. 18392-6

Kupim

RJUHE, KAPNE, blazinske prevleke in drugo posteljnino stalno kupuje in plača dobro Hinko Privšek, Kolodvorska ulica 7. 18489-7

POHIŠTVO sobno in kuhinjsko, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18917-7

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv, »Singer«, — »Gritzner« ali »Pfaff«, kupim, najrajši od privatnika. Plačam največ do 8000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čekinov grad« 18910-

LJUBLJANSKI ZVON tudi posamezne knjige, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanski Zvon« 18294-7

ZNAMKE kompletno zbirko ali posamezne partije, tudi prekomorske in pokrajinske, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Znamke« 18293-7

KUPIM vsakovrstne knjige za lastno knjižnico. Ponudbe z navedbo knjig in cen na ogl. odd. Jutra pod »Bibliofil« 18292-7

PREPROGO pirotsko ali večjo bosansko preprogo kupim. Plačam današnjo vrednost. Naslov v ogl. odd. Jutra 18912-7

FINŽGARJA Tavčarja in druge knjige, dalje dober pisalni stroj in preprogo, kupim Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kompletno« 19178-7

Zaslužek

DIPL. MASERKA sprejema naročila. Naslov se izve iz prijaznosti v cvetličarni Herzmansky, pasaža. 19009-3

ČEVLJE (bakanče) oddam v delo na dom. Ješe Bogo, Cesta na loko 20. 18865-3

V najem

TRGOVSKI LOKAL v zvezi s pisarno, ali pisarno v zvezi s skladiščem, v središču mesta, iščem. Posredovalci dobro nagrajeni. Hinko Privšek, Kolodvorska 7. 18497-17

BUFFET na prometni točki vzamem v najem ali tudi kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Buffet« 18852-17

Posest

TRAVNIK kupim takoj do 100.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno« 19020-20

Sobo odda

SOBICO opremljeno, s posebnim vhodom, s souporabo kopalnice, oddam solidnemu, boljšemu gospodu. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19109-23

SOSTANOVALCA z lastnim perilom, boljšega, iščem v sobo z 2 posteljama. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19133-23

Sobe išče

2 SOBI opremljeni, ali enosobno opremljeno stanovanje— iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober plačnik« 19195-23a

VELIKO SOBO opremljeno, z 2 posteljama, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam bolje« 19196-23a

Razno

LEGITIMACIJO železniško, delavsko knjižico in krušno karto sem izgubil. Najditelj naj vse odda v ogl. odd. Jutra. 19073-37

IZGUBIL SEM ključavnico od kolesa, z verigo, in sicer v četrtek popoldne od Celovške po Bleiweisovi čez železniški prelaz do Parmove 28, kjer jo naj najditelj odda proti nagradi. 19081-37

PRTIČEK ročno delo, platnen, sem izgubila v četrtek na poti Tavčarjeva, Miklošičeva (morda v Delavski knjižnici), ter Pražakova ulica. Najditelja prosim, da ga odda v ogl. odd. Jutra proti visoki nagradi. 19181-37

†

Po daljši bolezni je dotrpela, spravljena z Bogom, naša nadvse ljubljena sestra, svakinja in teta, gospa

OLGA KRIŽAJ

VDOVA INŽENIRJA

Pogreb naše drage sestre bo v soboto 29. t. m. ob ½4. uri popoldne z žal. kapele sv. Krištofa, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. julija 1944.

Žalujoči sestri VILMA REPIČ in LEOPOLDINA LESKOVIC ter ostalo sorodstvo

Herbert Steinmann: 6

Žena za stekleno steno

Roman

Oči Wernerja Untermanna so s pritajeno togoto premerile mladostnega ljubimca Umetniškega gledališča.

»Zdi se mi, Rüdersdorff, da ste mi venomer za petami — tega ne trpim!«

»In jaz še manj, Untermann, da se vi komu drugemu obešate za pete. Vsak moški mora vedeti, kdaj je igra zanj končana!«

»Kaj hočete reči?«

»Prav to, kar mislim, Untermann! Ni mi všeč, da se toliko brigate za gospodično Dannow.«

Untermann ga je grdo pogledal.

»Kaj vam je to mar, če smem vprašati?«

Gledala sta drug drugemu iz oči v oči. Dežja očitno nista čutila.

»Toliko, da ni daleč dan, ko vam polomim kosti, če ne boste pustili gospodične Dannow pri miru, Untermann!«

»Cepec! Za to je treba dveh — —!«

Toda plavolasec se je obrnil in z dolgimi koraki krenil proti vhodu na oder.

Sam pri sebi se je že kesal, ker ga je bila mladostna vzkipljivost zanesla.

Ni dobro, če je človek prenagel.

Menda je bil ostal nastop brez prič. Razen — — ali nista stala prejle dva tu pri loži?

Kdo sta le bila?

A zdaj ni bilo nikogar več, in vratar Runge se je pravkar zložno vračal iz garderobnega hodnika.

— — — — — — — — — — — —

Jeklenosivi avto je drčal po tesnih ulicah mesta Hagenbrücka, nekdanje knežje prestolnice.

Mimo stare katedrale s častitljivimi debelimi lipami je Heinz Renken varno vodil voz po kaldrmi mestnega trga z njegovimi srednjeveškimi predalčastimi hišami, mimo znane Tischlerjeve kavarne s svetlo letno verando proti hotelu »Stadt Hamburg«.

»Videti je, da si že kar domač,« se je zasmejal Peter Lange, ko je zajetni vratar z veselim »Dobro došli, gospod Renken!« odprl vratca voza.

Da, na prvi pogled je bilo opaziti, da je Heinz Renken tu reden in čislan gost.

Že v veži jima je s širokim pozdravom osebno prišel nasproti širokopleči lastnik hotela Otto Lammers.

Renken mu je predstavil prijatelja.

»Zelo me veseli, gospod doktor.« Lammers je vneto mignil hlapcu v temnozeleni livreji. »Ta kovčeg v sobo 28, tegale v sobo 29, Fric! Izvolita gospoda zajtrkovati? Sveže jastoge imamo, gospod Renken. Pomorjanska gnjat je pravkar dospela. Ali pa, če bi gospoda rajši kaj toplega — denimo, jajčnico in skodelico rakove juhe —«

Renken je zavrl vnemo ljubeznivega domačina.

»Hvala, dragi Lammers, zdajle ne, toda opoldne se zanesljivo oglasiva. Seveda utegneva biti dokaj pozna. Ta mah bi se samo v sobi nekoliko posvežila— — «

Renkenu se je mudilo v gledališče, da predstavi prijatelja Ilsi Dannow.

A drju. Petru Langeju to nikakor ni bilo všeč.

»Jajčnica, gospod Lammers, ta bi mi bila kar po duši, in tudi o gnjati bi se dalo govoriti. Prepričan sem, da se tudi gospod Renken ne bo upiral, če le nekoliko premisli, in bo zaužil kako malenkost,« je odločil, nato pa odhitel za prijateljem, ki se je že z dolgimi koraki vzpenjal po stopnicah.

Renken se je nejevoljno okrenil, ko ga je došel.

»Za to bi bilo pač še časa, zdaj morava v gledališče! Skušnja se je zdavnaj pričela. Že ob devetih!«

Peter Lange se je nasmehnil in mu položil roko na ramo. »Sama ljubezen človeka ne nasiti, sinko. Pregovor, ki trdi narobe, je lažniv. Brzdaj nestrpnost, ki jo sicer docela razumem, in najprej zajtrkuj z menoj. Pozneje mi boš hvaležen. Kajti po mojih skromnih izkušnjah so generalke navadno za dobršen komolec daljše od najbolj neskončnih poslovnih konferenc.«

Tem tehtnim razlogom se Heinz Renken ni mogel upirati. Vzdihnil je in se vdal v neogibno zamudo.

Čez četrt ure sta sedela v prijazni hotelski »pivnici« v udobnem pregradku ter pospravljala slastno jajčnico s pečenim krompirjem.

Ob tej uri sta bila skoraj edina gosta v malem prostoru s težkimi lesenimi mizami in čvrstimi kmečkimi stoli. Samo v sosednjem pregradu — lesena vmesna stena je bila baš dovolj nizka, da je omogočala vzajemno opazovanje — je majhen gospod ozkega obraza in temnih las pri kozarcu pelinkovca in krožniku s slastnimi opraženimi kruhki vneto čital časnik. Očitno je bil tudi on hotelski gost in je tu zajtrkoval. Kajti okretni natakar se je s poudarjeno zaupno ustrežljivostjo približal tujcu.

»Smem prinesti še en pelinkovec, gospod Da Silva?«

Gost je pobesil list.

»Hvala, gospod višji, za zdaj ničesar več,« je rekel v nemščini, ki je zvenela tako tuje, da je Peter Lange presenečeno vzdignil glavo.

»Južnoameričan mora biti — ali celo Brazilijanec, stavil bi. Kaj neki išče tod, baš v Hagenbrücku?« je polglasno rekel Heinzu.

A tega nikakor ni mikalo, da bi se prepričeval o Langejevem jezikovnem in narodnopsihološkem znanju, čeprav ga je drugače pogosto občudoval.

»Peter, Peter — tvoje skrbi bi rad imel,« je nestrpno odvrnil in se v skrbeh ozrl na okroglo uro, ki je visela nad bleščečo točilnico z visokim zrcalom.

V tem pa si je vendar nehote ogledal tujca. Vitek je bil in droban. Leta mu je bilo težko odločiti. Ob svetločrni, pravilni preči vsekako še ni bilo opaziti sivih las. Roke je imel zavzetno majhne. Temne oči so mu krotko, malo da ne boječe gledale v svet. V čudnem nasprotstvu z njimi je bila brada, ki je oglato in odločno štrlela iz rjavega obličja ter mu dajala drzen, nevaren izraz.

Dr. Peter Lange je porinil prazni krožnik od sebe.

»Tako, prijatelj,« se je nasmehnil, »zdaj sem nared, da stopim ženi za stekleno steno pred oči. Zastran mene lahko traja generalka poslej do sodnega dne.«

Renken je že vstajal.

»Nu, hvala Bogu — torej lahko telefoniram ravnatelju Hassbergu in ga obvestim, da te pripeljem s seboj.«

Tisti mah je tujec pri sosednji mizi odložil časnik in naglo pristopil k njima.

»Ne zamerita, gospoda,« je rekel v svoji nemščini, ki je zvenela tako tuje, »moje ime je Da Silva — vem, da sem neobziren, a gospoda sta govorila dokaj glasno. Gospoda sta, kakor sem slišal, namenjena v Umetniško gledališče, da si ogleda ta skušnjo komada ‚Žena za stekleno steno'?«

»Seveda, v Umetniško gledališče greva,« je Lange udržano pritrdil.

Gospod z rjavim obrazom se je prazno nasmehnil.

Schriftleiter • Urejuje: Davorin Ravljen — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag · Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich · Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič